

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

CHARACTERISTICS OF AGRICULTURAL STUDENT TEACHERS
NEEDED BY UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS,
TRIAM-UDOM SUKSA PATTANAKARN

โดย

นางสาวจิตอาเรีย บุตระประเสริฐ

ปพ.

๗๕๖๕๓

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม

เลขหน้..... 253๙

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช

เลขทะเบียน..... 25457

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

วัน, เดือน, ปี..... 9 ก.ค. 7539

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2538

75457

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื้อความย่อปัญหาพิเศษ

นางสาวจิตอาเรีย บุตประเสริฐ

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช

เรื่อง ความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

CHARACTERISTICS OF AGRICULTURAL STUDENT TEACHERS
NEEDED BY UPPER SECONDARY SCHOOL STUDENTS, TRIAM-UDOM
SUKSA PATTANAKARN

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทั่วไปของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เพื่อศึกษาและรวบรวมความคิดเห็นของนักเรียน ใน 6 ด้าน คือด้านความรู้และความสามารถทางวิชาการ, ด้านการสอน, ด้านความรับผิดชอบ, ด้านบุคลิกภาพ, ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านมนุษยสัมพันธ์ ลักษณะแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกสอนประชากรที่ใช้คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จำนวน 200 คน เป็นนักเรียนชั้นม.4 40 คน ม.5 80 คน และม.6 80 คน โดยได้รับแบบสอบถามคืน 200 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ผลการศึกษาสถานภาพทั่วไปพบว่า นักเรียนชายมีจำนวนมากกว่านักเรียนหญิง ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16-18 ปี มีภูมิลำเนาเดิมที่กรุงเทพมหานคร บิดาและมารดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ, รัฐวิสาหกิจ นักเรียนมีความรักในอาชีพเกษตรปานกลาง เกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.00-2.50 ความต้องการในอนาคตคือศึกษาต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรในด้านต่างๆ พบว่า นักเรียนมีความต้องการทางด้านมนุษยสัมพันธ์มากเป็นอันดับ 1 ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.84 รองลงมาคือด้านความรู้และความสามารถทางวิชาการ, ด้านคุณธรรม, ด้านการสอน, ด้านความรับผิดชอบและอันดับสุดท้ายคือด้านบุคลิกภาพ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.79, 3.71, 3.70, 3.66 และ 3.60 ตามลำดับ

จากการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะว่าควรมีการนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้ในการผลิตนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรให้ได้มีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการให้มากที่สุดและควรมีการวิจัยเรื่องนี้กับวิทยาลัยเกษตรกรรม เพื่อนำผลของความต้องการคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรมนำมาเปรียบเทียบกันเพื่อให้ทราบความแตกต่างของแนวความคิดของทั้ง 2 ระดับ ได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติของนักศึกษาฝึกสอนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ สำเร็จลงได้จากหลายฝ่ายด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คร. นพคุณศิริวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาแนะนำและสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษาดูตามแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการทำปัญหาพิเศษ โดยให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการทำปัญหาพิเศษ ให้ลุ่สว่างโดยเรียบร้อยและสมบูรณ์ ผู้ทำปัญหาพิเศษจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลของแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยทำให้ปัญหาพิเศษเล่มนี้สมบูรณ์เรียบร้อยด้วยดี และที่จะขาดเสียไม่ได้คือกำลังใจที่มีตรสหายอันเป็นที่รักมีให้ อย่างสม่ำเสมอ

ความดีของปัญหาพิเศษเล่มนี้ขอมอบให้แก่ ครอบครัวบุตรประเสริฐและจันรัศ ซึ่งให้การสนับสนุนด้วยดีมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของทุนทรัพย์ และอื่นๆอีกมากมาย

จิตอารีย์ บุตรประเสริฐ

กุมภาพันธ์ 2538

สารบัญ

	หน้า
เนื้อความย่อปัญหาพิเศษ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับ	3
นิยามศัพท์	4
2. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
คุณสมบัติของนักศึกษาฝึกสอน	8
ความหมายของครู-อาจารย์	8
ลักษณะของวิชาชีพครู	10
บทบาทและหน้าที่ของครู-อาจารย์	11
ลักษณะของครู-อาจารย์ที่ดี	14
บุคลิกของครูเกษตรที่ดี	18
คุณลักษณะที่ดีของครูเกษตร	19
ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ครูเกษตร	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
3. วิธีการดำเนินการวิจัย	26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	26
การสร้างแบบสอบถาม	27
การทดลองใช้แบบสอบถาม	27
วิธีการดำเนินการส่งแบบสอบถาม	28

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	29
ผลการวิจัย	30
5. สรุป วิเคราะห์ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	46
สรุปผลการวิจัย	47
วิเคราะห์ผลการวิจัย	49
ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ	50
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	51
บรรณานุกรม	52
ภาคผนวก	55

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืน	28
2. แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	30
3. แสดงคุณลักษณะนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ ด้านความรู้และความสามารถทางวิชาการ	32
4. แสดงคุณลักษณะนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ ด้านการสอน	34
5. แสดงคุณลักษณะนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ ด้านบุคลิกภาพ	37
6. แสดงคุณลักษณะนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	39
แสดงคุณลักษณะนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบ	41
8. แสดงคุณลักษณะนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ ด้านมนุษยสัมพันธ์	43
9. คะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตร ที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	45

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จากการที่หลักสูตรได้กำหนดให้ นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีของภาค วิทยาศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมได้นั้น จะต้องผ่านการออกฝึกสอนตามสถาน ศึกษาต่างๆที่มีการเรียนการสอนวิชาเกษตร เป็นเวลา 1 ภาคเรียน หรือประมาณ 16 สัปดาห์ ไม่ว่าจะ เป็นสาขาเทคโนโลยีการเกษตรการผลิตพืช หรือสาขาเทคโนโลยีการเกษตร - การผลิต สัตว์ โดยที่การออกฝึกสอน คือ หัวใจของวิชาการฝึกหัดครู (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525: 20) และมีผลให้นักศึกษาจำนวนมากได้ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครูต่อไปในอนาคต ในขณะที่มีนักศึกษาอีกไม่น้อยที่ต้องเลิกล้มความตั้งใจในการที่จะประกอบอาชีพครู หันไป ประกอบอาชีพอื่นตามที่ตนถนัดมากกว่าอาชีพครู ผลสืบเนื่องมาจากการได้ออกฝึกสอนนั่นเอง ดังนั้นการฝึกสอนจึงอาจเป็นได้ทั้งก้าวแรก หรือก้าวสุดท้าย ของการเริ่มต้นในการประกอบอาชีพ ครูของนักศึกษาฝึกสอน

เมื่อกล่าวถึงการฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมทุกคนก็ย่อมนึกถึง สถานศึกษาต่างๆ ที่มีการเรียน การสอนวิชาเกษตร ไม่ว่าจะเป็นการฝึกสอน ณ สถานศึกษาใดก็ตาม นักศึกษาฝึกสอนก็จะได้รับ ประสพการณ์ ในการเรียนการสอนทั้งสิ้น ประสพการณ์ต่างๆ ที่ได้รับระหว่างการฝึกสอนนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสถานศึกษาต่างๆ ซึ่งนักศึกษาฝึกสอนจะได้เรียนรู้สถานการณ์จริงตลอดจน การแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างการเรียนการสอน

นักศึกษาฝึกสอนอาจมีโอกาสประสพผลสำเร็จในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น หากได้ ศึกษาถึงระดับสติปัญญา พัฒนาการของเด็กนักเรียนในชั้นเรียน ความรู้พื้นฐานของนักเรียน ตลอด จนถึงความต้องการของนักเรียนในขณะที่อยู่ในชั้นเรียนซึ่งไม่ว่าจะเป็นเรื่องของบรรยากาศ สภาพ ในชั้นเรียน สิ่งแวดล้อมภายนอกห้อง ฯลฯ เป็นสิ่งที่ผลต่อการเรียนการสอนด้วยกันทั้งสิ้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาฝึกสอนจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้สอน หรือครู ซึ่งหมายถึง การเป็น ดันแบบที่ดีของศิษย์เพื่อให้ศิษย์ได้เอาเยี่ยงอย่าง ครูต้องฝึกฝนให้ นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ ปัญหาเป็น เน้นจริยนิสัย และมีทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างมีประชาธิปไตย (ถัดคา เสนาวงศ์ : 2525 : 8) หากนักศึกษาได้ทราบถึงความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะต่างๆ ที่พึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประสงค์ ในตัวของนักศึกษาฝึกสอนก่อนหน้าที่จะทำการฝึกสอน ทั้งในด้านของการถ่ายทอดความรู้ การสอน บุคลิกภาพความรับผิดชอบ มนุษยธรรม รวมทั้งคุณธรรมและจริยธรรม สิ่งต่างๆเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่นักศึกษาฝึกสอนควรจะทราบและให้ความสนใจ ต้องศึกษาอย่างรอบคอบและถี่ถ้วน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการสอนให้มากที่สุด ยังผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนอย่างดีที่สุดอีกด้วย

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นนักศึกษาฝึกสอนในโครงการฝึกสอน สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร - การผลิตพืช ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่า หากได้มีการศึกษาเจตคติหรือความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกสอนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาฝึกสอนสาขาเทคโนโลยีการเกษตร - การผลิตพืช และสาขาเทคโนโลยีการเกษตร - การผลิตสัตว์ เพื่อนำไปปรับปรุงตนเองให้มีคุณลักษณะเหมาะสมตามที่นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นไว้ อาจสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้สัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานภาพทั่วไปของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ที่มีต่อคุณลักษณะนักศึกษาฝึกสอน ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ที่มีต่อคุณลักษณะนักศึกษาฝึกสอน สาขาเทคโนโลยีการเกษตร - การผลิตพืช และสาขาเทคโนโลยีการเกษตร - การผลิตสัตว์ เพื่อเสนอแก่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตรคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้นำไปใช้ในการพัฒนาคุณสมบัตินักศึกษาฝึกสอนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เลือกเรียนวิชาเกษตร ประจำปีการศึกษา 2538 ได้แก่

ระดับชั้น	ม.4	วิชาการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	จำนวน	2	กลุ่ม	รวม	40	คน	
ระดับชั้น	ม.5	วิชาการเลี้ยงไก่เนื้อ	จำนวน	4	กลุ่ม	รวม	80	คน	
ระดับชั้น	ม.6	วิชาการเลี้ยงปลาสวยงาม	จำนวน	2	กลุ่ม	รวม	65	คน	
ระดับชั้น	ม.6	วิชาการจัดสวน	จำนวน	1	กลุ่ม	รวม	15	คน	
ดังนั้นจะต้องใช้ประชากรทั้งสิ้น							รวม	200	คน

- คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของนัก

เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ที่จะทำการศึกษามี 6 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ
2. ด้านการสอน
3. ด้านความรับผิดชอบ
4. ด้านบุคลิกภาพ
5. ด้านมนุษยสัมพันธ์
6. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ช่วยให้ทราบแนวความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน ของนักศึกษา วิชาเกษตรกรรม
2. เป็นแนวทางสำหรับนักศึกษาฝึกสอน ภาควิชาครุศาสตร์ ใช้ในการเตรียมตัว หรือปรับปรุงตนเองให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการออกไปฝึกสอน
3. เป็นแนวทางสำหรับสาขาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช และการผลิตสัตว์ เพื่อใช้ในการปรับปรุงการผลิตหรือหาการปรับ - เสริม ให้นักศึกษาที่ออกฝึกสอนมี คุณสมบัติที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิยามศัพท์

ความต้องการ หมายถึง ความอยากได้ หรืออยากให้มี เป็นการแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนตัวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการที่เรียนวิชาเกษตรกรรมถ่ายทอดโดยการพูดหรือลายลักษณ์อักษร

คุณลักษณะ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของนักศึกษาฝึกสอนสาขาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช และการผลิตสัตว์ ในด้านต่างๆ เช่น

- ด้านความรู้และความสามารถ หมายถึง การแสดงออกถึงทักษะในวิชาที่ถ่ายทอดให้นักเรียนมีความรู้อย่างลึกซึ้งในเนื้อหาที่สอน มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพเกษตร มีความรู้ใหม่ๆเพิ่มเติมเสมอและถ่ายทอดความรู้โดยไม่บิดเบือนและอำพราง

- ด้านการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการสอนไม่ว่าจะเป็นในแง่ของการวางแผน และการเตรียมการสอน ความแม่นยำของเนื้อหา อธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย ตลอดจนสามารถใช้สื่อการสอนได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

- ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย อารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใส มีความอ่อนน้อม และมีความเชื่อมั่นในตนเองในสิ่งที่ดี

- ด้านคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่ชี้ให้เห็นถึงความมีจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ สามารถปลูกฝังนิสัยที่ดีในการทำงานของนักเรียนได้ มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และมีความเสียสละอุทิศเวลาเพื่ออาชีพครู

- ด้านความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตรงต่อเวลาเข้าสอน และเลิกสอน มีความอดทนอดกลั้น และขยันหมั่นเพียรต่อการสอนตั้งใจและรักการสอน สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

- ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่มีวาจาสุภาพ เป็นกันเองกับศิษย์ เข้าใจในความแตกต่างของศิษย์แต่ละคน เข้ากับบุคคลต่างๆ ได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและมีอิทธิพลไม่ตรีกับนักเรียนและบุคคลทั่วไป

นักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรม หมายถึง นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสาขาเทคโนโลยีการเกษตร - การผลิตพืช และการผลิตสัตว์ ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ได้ศึกษาวิชาต่างๆ ครบจำนวนหน่วยกิตที่กำหนด และปฏิบัติตามระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการฝึกสอนครบถ้วนได้ออกไปทำการฝึกสอนวิชาเกษตรในสถานศึกษาต่างๆ ตามที่โครงการภาควิชาครุศาสตร์เกษตรได้จัดไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การฝึกสอน หรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึงวิชาหนึ่งในหลักสูตรปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์ของวิทยาลัยครู จัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาฝึกสอนได้ฝึกหัดทักษะในการสอนวิชาที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนงานต่างๆ ในหน้าที่ครูตามโรงเรียนต่างๆ โดยนำเอาวิชาการใน ทฤษฎีทางการศึกษาไปปฏิบัติหรือดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสม (กรมการฝึกหัด, 2525 : 68)

ขณะ วันหนูน (ม.ป.ป. : 5) ได้รวบรวมความหมายของการฝึกสอนไว้ว่า การฝึกสอนคือการเรียนรู้ประสบการณ์ด้วยการปฏิบัติ เป็นการส่งเสริมประสบการณ์ด้านทฤษฎีและ หลักการการเป็นครู ที่ได้เรียนมาแล้วจากสถาบันฝึกหัดครู ทั้งนี้เพื่อที่จะผสมผสานเข้าด้วยกัน ให้กลายเป็นความรู้ ความสามารถ และทักษะพร้อมที่จะนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในชีวิตการเป็นครูต่อไป

การฝึกสอน คือการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้มีโอกาสนำวิชาความรู้ทั้งในด้านทฤษฎี และปฏิบัติที่เรียนมาแล้วจากสถาบันไปทดลองปฏิบัติใช้ในห้องเรียน และในโรงเรียน ตลอดจนได้ทำงานร่วมกับบุคคลอื่นๆ ในโรงเรียนก่อนที่จะออกไปทำหน้าที่ครูอย่างแท้จริง

ประสบการณ์ หมายถึง ปฏิบัติทางกายและทางใจของผู้เรียน (การเห็น การกระทำ การคมกถัน และถึมรส) ที่มีต่อสิ่งที่เรียน (บุญธรรม 2527 : 81)

นักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรขณะที่อยู่ในระหว่างการฝึกสอน หรือที่เรียกว่า ฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูนั้น ต้องปฏิบัติตามหลักสูตรของการเป็นครูเกษตรที่ดีให้ได้มากที่สุด เพราะยังไม่ได้ประกอบอาชีพครูแท้จริงเป็นเพียงการฝึกประสบการณ์ของอาชีพครูเท่านั้น ตามระเบียบของการออกฝึกสอน ก่อนฝึกสอนนักศึกษาจะต้องรู้หน้าที่ และคุณสมบัติของ ครูเกษตรที่ดีซึ่งคณะศึกษาศาสตร์ (2520 : 15) ได้เสนอข้อแนะนำการปฏิบัติตนของนัก ศึกษาฝึกสอน เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1. รายงานตัวต่ออาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนที่ไปฝึกสอน ในวันแรกที่ไปถึง
2. ศึกษานโยบาย และระเบียบวินัยต่างๆ ของโรงเรียน
3. ศึกษางานในหน้าที่ครู จากอาจารย์ที่เลี้ยง และเจ้าหน้าที่อื่นๆ ของโรงเรียนโดย การสังเกตและร่วมมือปฏิบัติจริง
4. สังเกตการสอนของอาจารย์ที่เลี้ยง
5. ศึกษาหาความรู้จากอาจารย์ที่เลี้ยง เกี่ยวกับการจัดโครงการสอนกฎและระเบียบ ของชั้นเรียน ตลอดจนรายละเอียดบางอย่างที่เกี่ยวกับเด็กนักเรียนในชั้นเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ศึกษาหาความรู้จากแหล่งความรู้ และแหล่งอุปกรณ์ที่จะนำมาช่วยในการปรับปรุง การสอนของตนให้ดียิ่งขึ้น

7. ช่วยเหลืองานด้านต่างๆ ของโรงเรียน

8. ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

9. เป็นคนตรงต่อเวลา ในการเข้าหรือออกจากห้องสอน

10. ใช้ผลการสอบของนักเรียนเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง ในการพิจารณาการปรับปรุง การสอนของตน

11. ลงเวลาในการปฏิบัติการสอนทั้งเวลาไปและกลับ

12. ต้องเตรียมการสอนล่วงหน้าเสมอ

13. เมื่อจำเป็นต้องขาดการสอน ต้องแจ้งให้อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ใหญ่ และอาจารย์ ที่เกี่ยวข้องทราบด้วยการเขียนใบลาผ่านหัวหน้าสาย

14. สร้างสัมพันธ์อันดีต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

15. รักษาชื่อเสียงของตนเอง สถาบัน และโรงเรียนที่ฝึกสอน

16. ทำงานให้เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน

อบรม สันนิบาต และ กุลชลี องค์ศิริพร (2524 : 337) ได้กล่าวถึงจรรยาของนัก ศึกษาฝึกสอนต่ออาจารย์ที่เลี้ยง ซึ่งสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. ต้องเข้าใจว่าครูที่เลี้ยงมีหน้าที่รับผิดชอบต่อเราโดยตรง ในด้านฝึกสอนที่จะต้อง ให้คำแนะนำ คำปรึกษาหารือต่างๆแก่เรา

2. พึ่งเคารพในสิทธิ และหน้าที่ของครูอาจารย์ที่เลี้ยง

3. เป็นผู้ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์

4. เป็นผู้มีความประพฤติดี

5. เป็นผู้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้

6. เป็นผู้มีความสามารถในการพูด

7. เป็นผู้มีความประพฤติดี ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

8. เป็นผู้สามารถใช้อุปกรณ์ การสอน หรือการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์มาตรฐานของครูควรประกอบด้วยคุณสมบัติ 4 ประการคือ (อบรม และ กุลชลี, 2524 : 321-329)

1. ความรู้ครูจะต้องมีทั้งด้านวิชาการที่จะสอน และด้านวิชาชีพครู

2. ประสิทธิภาพ และทักษะในการสอน

3. หน้าที่และงานครู จะแบ่งได้เป็น งานด้านวิชาการ, ด้านปกครอง และ ด้านธุรการ

4. บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นครู เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชนะ วันหนูน (ม.ป.ป. : 54) กล่าวถึงเนื้อหาหรือเรื่องนักศึกษาฝึกสอนจะสอนไว้ว่า ผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจเนื้อหาให้ชัดเจนก่อน และพิจารณาความเหมาะสมของผู้เรียนในด้านวัยพื้นฐานด้วยเนื้อหาวิชาการสรุป หรือประยุกต์มาจากหนังสือ เอกสารหลายๆเล่ม และผู้สอนควรที่จะทบทวนหรือศึกษาเพิ่มเติมเป็นพิเศษ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาบางตอน โดยเฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางการอธิบายเพิ่มเติม ซึ่งตรงกับผลสำรวจของ มยุรี นนทปัทมคุลย์ (2518 : 4-5) เกี่ยวกับความคิดเห็นของครู ผู้สอนวิชาเกษตร และผู้บริหารที่เกี่ยวข้องในระดับสูงต่อการสอนวิชาเกษตรในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ที่ว่าครูเกษตรควรชวนช่วยหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

ชนะ วันหนูน (2521 : 4-5) กล่าวถึงความรู้ในการสอนของผู้ที่มุ่งศึกษาเล่าเรียนเพื่อที่จะเป็นครู-อาจารย์ ไปในอนาคตว่าควรจะต้องออกฝึกสอนหรือฝึกงานเป็นเวลานานพอสมควร เพื่อให้มีประสบการณ์ในการสอน เพราะการสอนเป็นสิ่งที่สำคัญในการให้การศึกษาแก่เด็ก จึงจำเป็นอย่างยั้งที่ครูผู้สอนต้องศึกษาอย่างละเอียดและถูกต้องเกี่ยวกับวิธีสอน ต้องปรับปรุงวิธีสอนและนำมาใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก และความรู้ความสามารถด้านการสอนของครูเกษตรนั้น สอดคล้องกับความเห็นของ ชีระ สุมิตร (2518 : 25) ที่ว่า การเตรียมครูโดยพื้นฐานความสามารถ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเพื่อการก้าวหน้าเข้าสู่อาชีพครู บุญถิ่น อัศถาการ และ รัตนา ต้นบุญเต็ก (2513 : 23) ได้กล่าวถึงหลักการคัดเลือกผู้สอนไว้ประการหนึ่งว่า ต้องเป็นผู้มีความสามารถ มีความชำนาญ และเจนจัดในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาจริง ภูสาระ (2528 : 51) กล่าวถึงการสอนไว้ว่า เป็นศิลป์ที่ยากที่สุดในบรรดาศิลป์ทั้งหมดและเป็นศาสตร์ที่ลึกซึ้ง ผู้สอนที่สอนได้ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในวิชาการ มีความรู้เกี่ยวกับตัวผู้เรียนรู้ กระบวนการสอน อุปกรณ์ และสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

วิธีการสอนเป็นสิ่งที่ฝึกหัดกันได้ ทั้งนี้รวมถึงความสามารถด้านการสอนด้วย ส่วนความรู้ด้านการสอนนั้น สามารถเรียนกันได้ ปัจจุบันในวงการศึกษามีการพัฒนาการเรียนการสอนของครูประจำชั้นและครูฝึกสอนกันมากขึ้น ดังที่วิชัย คิสสระ และคณะ (2519 : 1) กล่าวไว้ว่า ปัจจุบันการศึกษาพยายามหาช่องทางปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์แวดล้อม และให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการสอนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการนำวิชาการใหม่ๆ เข้ามาใช้

ปิฎฐะ บุญนาค (2514 : 303) กล่าวถึงการฝึกความสามารถด้านการสอนไว้ว่า ควรให้ครูฝึกสอนได้ใช้วิธีสอนหลายๆวิธี และวิธีที่ขาดไม่ได้คือ สอนโดยการศึกษาออกสถานที่ ซึ่งเป็นวิธีที่จะบอกถึงความชำนาญในการสอนของผู้สอน และเป็นวิธีที่ให้ผลสูง ในการสอนวิชาเกษตรกรรม จากข้อความดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ชัดเจนว่า ความรู้ ความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการเรียนการสอนเท่านั้น เมื่อผู้ญาติเห็น ใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถด้านการสอนของครูนั้นมีความสำคัญ เพราะผลสำเร็จของการเรียนการสอน ประการสำคัญอยู่ที่ ประสิทธิภาพของการถ่ายทอดวิชาความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน และ ปัจจุบันมีการนำเทคนิควิธีการถ่ายทอดวิชาความรู้แบบใหม่ๆ ซึ่งคาดว่าจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยนำมาให้นักศึกษาทดลองสอนก่อนที่จะออกไปเป็นนักศึกษาฝึกสอนในสภาพการณ์ที่แท้จริง เพื่อหาประสบการณ์และสร้างความมั่นใจในการสอน

คุณสมบัติของนักศึกษาฝึกสอน

คุณสมบัติที่นักศึกษาฝึกสอนทุกคนจะต้องมี คือ

1. ความรู้ด้านวิชาชีพเกษตร และด้านวิชาชีพครู
2. ประสบการณ์และทักษะในการสอน
3. หน้าที่และงานครู ซึ่งจะแบ่งออกเป็น งานด้านวิชาการ ด้านปกครอง ด้านธุรการ
4. บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นครู

ความหมายของครู - อาจารย์

ในสังคมไทยได้ให้การยกย่องครูว่าเป็นปูชนียบุคคล ทั้งนี้เพราะคนไทย ได้ตระหนักในความรู้และจริยวัตรอันดีงามของครูมาตลอด ในปัจจุบันมีผู้ให้ความหมายไว้มาก บางท่านให้ความหมายเหมือนกัน บางท่านให้ความหมายต่างกัน เช่น ท่านพุทธทาสภิกขุได้ให้ความหมายของคำว่า ครู ไว้ว่าคือผู้ทำหน้าที่เป็นผู้นำด้านจิตใจและวิญญาณ จึงเป็นผู้ยกฐานะทางวิญญาณของโลก โลกจึงต้องยกย่องครู ดังนั้นครูจึงต้องเสียสละต้องปฏิบัติตามหน้าที่โดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ (ไกรนุช ศิริพุด : 2531 : 1) และให้ความหมายของคำว่า อาจารย์ ไว้เป็นสองนัย คือ

1. ความหมายดั้งเดิม หมายถึง ผู้ฝึกมารยาท หรือ เป็นผู้ควบคุมให้อยู่ในระเบียบวินัยเป็นผู้รักษาระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ อาจารย์เป็นผู้วางเป็นผู้ดูแลรักษาให้อยู่ในระเบียบ
2. ปัจจุบัน หมายถึง ฐานะชั้นสูง หรือ ชั้นหนึ่งของผู้เป็นครู (พุทธทาสภิกขุ : 2527 : 5-2) ซึ่งสอดคล้องกับที่ลัคคา เสนาวงศ์ ได้กล่าวไว้ว่า ครูเป็นผู้ผูกวิญญาณของโลกให้สูงขึ้นเป็นแบบอย่างที่ดีของเยาวชน เป็นผู้ที่สังคมมอบความไว้วางใจ ให้อบรม สั่งสอนบุตรหลานของตน เพื่อที่จะได้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (ลัคคา เสนาวงศ์ : 2532 : 31)

ตามพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 อธิบายคำว่า ครู หมายถึงผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ ภาษาบาลีใช้ 2 คำคือ ครูและคุรุ ส่วนภาษาสันสกฤตใช้คุรุ และในความหมายที่เป็นคำวิเศษณ์ในภาษาบาลี แปลว่า หนัก, สูง ในภาษาสันสกฤต แปลว่า ใหญ่ หนักส่วนคำว่า อาจารย์ หมายถึง ผู้สั่งสอนวิชาความรู้ คำที่ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใช้เรียกหน้าบุคคล เพื่อแสดงความยกย่องว่า มีความรู้ทางใดทางหนึ่ง (ราชบัณฑิตสถาน : 2525 : 168 : 898)

ส่วนพระราชธรรมนิเทศ ได้กล่าวไว้ว่า อาจารย์มีลักษณะเหมือนที่เลี้ยงดูแลความประพฤติของคนที่อยู่ในปกครอง ส่วนคำว่า ครูหรือครู ออกมาจากครุธาตุ หรืออาจจะแยกมาจากครธาตุหรือคริธาตุ ซึ่งความหมายของครูก็คืออยู่ใน 3 ธาตุนี้ คือ

- ครุธาตุ ที่เป็นไปโดยความหนัก เป็นผู้หนัก หนักในอะไร หนักในวิชาความรู้ หนักในคุณธรรม และหนักในภารกิจการทำงานที่จะควบคุมพฤติกรรมของคน ให้มีความเคลื่อนไหวในทิศทางที่ประสงค์

- ครธาตุ หมายถึง คนที่ทำหน้าที่ยกย่อง เชิดชูศิษย์ของตนเอง จากฐานะของผู้ไม่รู้ ให้กลายเป็นผู้รู้ ไม่มีความสามารถ ไม่มีความประพฤติที่เหมาะสมให้มีความประพฤติที่เหมาะสมคือยกขึ้นจากฐานะที่ไม่พึงปรารถนา ให้อยู่ในฐานะที่พึงปรารถนา

- คริธาตุ เป็นไปในความเปล่ง หมายถึง มีหน้าที่ในการเปล่งวาจาด้วยคำ ชี้แจง อบรม สั่งสอน ให้บุคคลอื่นเกิดความเข้าใจ และมีความเปลี่ยนแปลง โดยนัยยะที่กล่าวแล้ว (พระราชธรรมนิเทศ : 2533 : 2-5)

นอกจากนี้ ยังมีผู้กล่าวถึงความหมายของครู และอาจารย์ไว้อีกหลายท่าน เช่น พระโสภณคณาภรณ์ ได้อธิบายความหมายของครู โดยอาศัยรูปศัพท์ที่ใช้ในพระพุทธศาสนา ซึ่งหมายถึงครูเช่นกัน มี 5 คำคือ

1. สัตถา แปลว่า นายกองเกรียน เป็นคำสัญญาที่ให้แทนศาสดา หมายถึงพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นผู้นำกองเกรียนให้ประสบความสำเร็จ มีลักษณะเป็นทั้งผู้นำและผู้สั่งสอน มวลมนุษย์ให้พ้นความทุกข์ คนที่ประกอบอาชีพครู จึงต้องเป็นผู้นำทั้งความรู้และความประพฤติในขณะเดียวกัน

2. อุปัชฌาย์ แปลว่า ผู้เข้าตรวจสอบความประพฤติ คือพิจารณาถึงสิ่งที่ควรส่งเสริมและควรแก้ไขปรับปรุงในตัวตน

3. ครู แปลว่า หนัก เอาใจใส่ เฉพาะคำว่าหนัก มีความหมาย 2 อย่าง คือ หนักทางวิชาการและ หนักทางความประพฤติ ส่วนเอาใจใส่หมายถึง การเอาใจใส่ต่อศิษย์เสมือนลูกหลานของตน

4. ศีระ แปลว่า กล่าว หรือ เปล่ง คือการอบรมสั่งสอน ครูเป็นผู้ทำหน้าที่ให้ความรู้ อบรมสั่งสอนให้ศิษย์เป็นคนดี

5. คร แปลว่า เชิดชูจากความไม่รู้เป็นรู้ จากความประพฤติบกพร่องให้ดีขึ้นเรื่อยๆ (ถัดดา เสนาวงศ์ : 2532 : 8)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และความหมายของคำว่า ครู ในสารานุกรมภาษาอังกฤษนั้น ตรงกับความหมายของคำว่าครู ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สวรรคตปกาลี ความว่า ครู คือผู้ที่ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ เตรียมการสอน
2. คมกักร กต กตตา สอนเรื่องที่ยากให้เข้าใจง่าย
3. วจนกขนติ ทนต่อการรบกวนรบกวนจากศิษย์
4. อนิโยชนตา ทำประโยชน์ให้เกิดกับศิษย์จากการเรียนการสอน (คณาจารย์ภาค
วิชาพื้นฐานการศึกษา : 2533 : 3)

ส่วนคำว่า อาจารย์ มาจากภาษาสันสกฤตว่า อาจารย์, อาจารย์ เดิมใช้เรียกพระสงฆ์ที่เป็นหัวหน้าพระ หรือทำหน้าที่สอนนักเรียน แก่พระภิกษุ ความหมายดั้งเดิม หมายถึงผู้ฝึกมารยาท หรือเป็นผู้ควบคุมให้อุญในระเบียบวินัย เป็นผู้รักษากฎเกณฑ์ต่างๆ ความหมายปัจจุบัน คือ ผู้สั่งสอนวิชาความรู้ และดูแลความประพฤติของศิษย์ เป็นผู้ที่มีความเอื้ออาทรแก่ศิษย์ และ พึงประพฤติด้วยความเอื้อเพื่อ อีกนัยหนึ่งในความหมายปัจจุบันคือ ผู้สอนที่มีสถานภาพสูงกว่าครู แต่ต่ำกว่าผู้สอนที่มีตำแหน่งทางวิชาการ และมักใช้เรียกผู้สอนในระดับวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย (ยนต์ ชุ่มจิต : 2531 : 12-13)

สำหรับความหมายของครูอาจารย์นั้น เป็นผู้ที่มีความรู้ต่างก็ให้ความหมายไว้มากมายแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตามคำว่า ครูและอาจารย์ในปัจจุบันนี้ เกือบจะมีความหมายเป็นคำเดียวกันคือความหมายถึงผู้สอนวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ และเรียกบุคคลที่ทำหน้าที่สอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา - อุดมศึกษา จะต่างกันก็ตรงสถานภาพทางตำแหน่งเท่านั้น กล่าวคือตำแหน่งครูจะต่ำกว่าตำแหน่งอาจารย์

ลักษณะของวิชาชีพครู

วิชาชีพครูในฐานะเป็นวิชาชีพชั้นสูงสาขาหนึ่ง จึงมีลักษณะของวิชาชีพดังนี้
(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525 : 24-25)

1. วิชาชีพครูมีบริการให้แก่สังคมที่มีลักษณะเฉพาะ และจำเป็นที่สังคมต้องมีบริการดังกล่าว วิชาชีพครูถือว่าเป็นวิชาชีพหลักที่เป็นแหล่งกำเนิดของวิชาชีพอื่นๆ เช่น แพทย์ สถาปนิก ฯลฯ บริการที่เฉพาะเจาะจงไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น รวมทั้งเป็นวิชาพื้นฐานด้วย
2. การใช้วิธีการแห่งปัญญาในการให้บริการ เพราะการสอนเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ ค่านิยม ที่ต้องอาศัยความรู้ ความคิด หลักการและทฤษฎีในการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้บริการเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่ต้องอาศัยการวินิจฉัยด้วยวิธีการแห่งปัญญาจึงจะสามารถให้บริการได้ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

3. โดยเหตุที่ครูจะต้องใช้วิธีการแห่งปัญญา และบริการที่ให้แก่สังคมเป็นบริการทางด้านวิชาการ ครูจึงจำเป็นต้องได้รับการศึกษาอบรม ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะสอนอย่างลึกซึ้ง มีความรู้กว้างขวางที่จะเข้าใจตนเอง ผู้อื่น และสังคมสิ่งแวดล้อม รู้หลักการและวิธีสอนรวมทั้งสามารถประยุกต์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติวิชาชีพได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ

4. วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่สมาชิกมีความเป็นอิสระ และมีเสรีภาพทางวิชาการ ในการให้บริการตามมาตรฐานของวิชาชีพชั้นสูง ไม่น้อยกว่าวิชาชีพชั้นอื่นๆ

5. วิชาชีพครู เป็นวิชาชีพที่มุ่งเน้นบริการแก่ผู้อื่น มากกว่าหาประโยชน์จากผู้รับบริการ จึงต้องเป็นวิชาชีพที่มีจรรยาบรรณ ครูที่ดีจะต้องมี 3 สุต คือ สุธิชาโนคือ ผู้มีความรู้ดี สุสาสนโน คือผู้สอนดี รู้จักชี้แจงชักจูงใจ ปลูกใจ สุปฏิปันโน คือผู้มีความประพฤติ ปฏิบัติดี เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป

บทบาทและหน้าที่ของครู - อาจารย์

ผู้เป็นครู ย่อมมีบทบาทและความสำคัญต่อสังคมทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ครูจะต้องทำหน้าที่เป็นทั้งผู้สอน และอบรมแนะแนวในการดำรงชีวิตและอาชีพ ให้แก่ศิษย์ นอกจากนี้ครูจะต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำ ในการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านความประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม มีคุณธรรม จริยธรรม มีความมานะบากบั่น มัธยัสถ์ อุดมอม ไม่เห็นแก่ความเจริญด้านวัตถุมากเกินไป รวมทั้งเป็นผู้นำทางด้านการส่งเสริม และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของชาติด้วย (การประชุมทางวิชาการ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ครั้งที่ 24 : 2529 : 27-29)

และเนื่องจากสถาบันอุดมศึกษา เป็นสถาบันที่ผลิตคนที่เป็นกำลังคนระดับสำคัญของชาติบัณฑิตที่จบสถาบันอุดมศึกษาส่วนหนึ่ง จะเป็นกลุ่มที่ใช้สมอง และไปรับใช้สังคมในส่วนที่จำเป็น ซึ่งต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ตลอดจนบุคลิกลักษณะ หรือ คุณธรรมอันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคมเพื่อนำความรู้ ความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ประเทศ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา : 2530 : 82) การที่มหาวิทยาลัย อันเป็นสถาบันอุดมศึกษา จะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเทียบพร้อมไปด้วยคุณสมบัติดังกล่าวได้มากน้อย ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ โดยเฉพาะอาจารย์ เพราะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่หลักทั้ง 4 ประการ ให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรลุตฤตฤประสงคฺ์ ซึ่งหน้าทีหลัก 4 ประการ คื

1. สอนวิชาการ และวิชาชีพ เพื่อสนองความต้องการกำลังคนของสังคม
2. วิจัย ค้นคว้า เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ
3. บริการทางวิชาการแก่หน่วยงานและสังคม
4. ทะนุ บำรุง และถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมอีกทั้งปลูกฝงความเป็นพลเมืองดี (คณะ

กรรมการการปฏิรูปการศึกษา : 2530 :82)

นอกจากนี้ มีบุคคลอีกหลายท่านกล่าวถึงบทบาท และหน้าที่ของครู - อาจารย์ ไว้เช่น วมลศรี อุปรมัยและคณะ กล่าวถึงบทบาทครู - อาจารย์ ในสถาบันการศึกษาว่าควรจะต้องมีความกระตือรือร้น พร้อมช่วยเหลือชุมชน และมีคุณสมบัติดังนี้

1. เข้าถึงจิตใจคน
2. แต่งกายเหมาะสม
3. มีความร่าเริง แจ่มใส
4. มีความสัจย์ซื่อต่อความตั้งใจ
5. รู้จักใช้ถ้อยคำคำพูดเหมาะสมกับผู้ฟังและโอกาส
6. เป็นคนคงเส้นคงวา
7. มีอารมณ์ขัน
8. แสดงสีหน้ากับทั่วไป ไม่เย่อหยิ่ง
9. มีสุขภาพแข็งแรง ทั้งกายและใจ

10. มีศิลป์ในการพูด ในการคบหาสมาคมกับเพื่อนร่วมงาน และคนในชุมชน (วมลศรี อุปรมัย และคณะ : 2528 : 150)

ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวถึงบทบาท และความสำคัญของครู โดยสรุปมี 3 ประเด็น คื

1. ครูเป็นผู้นำทางด้านวิญญาณ บทบาทของครู ซึ่งสามารถครอบงำอิทธิพลทางวัตถุ ครูเป็นผู้สร้างโลกในอนาคต โดยผ่านทางศิษย์ โลกจะดีหรือเลวก็เพราะครูในโลก คนในโลกจะดีหรือเลวก็เพราะการศึกษา การศึกษาจะเป็นอย่างไรก็แล้วแต่ครู

2. ครูเป็นผู้สร้างโลก ทั้งนี้เพราะครูให้การศึกษาอย่างไร คนในโลกก็เป็นอย่างนั้น

3. ครู เป็นผู้ทำความอยู่รอดของสังคม โดยการทำให้แต่ละคนที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นสังคมอยู่รอดเสียก่อน (ชนต์ ชุ่มจิต : 2531 : 43)

ลัดดา เสนาวงศ์ ได้สรุปบทบาทและหน้าที่ที่จำเป็น และครูพึงปฏิบัติ ดังนี้

1. รักการอ่าน ใฝ่รู้ ครอบรู้ และปรับปรุงตนเอง เพื่อพัฒนาตนเองงานในอาชีพด้วยดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสมอ สนใจ หาโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น

2. มีความสำเร็จในการพูด คือ พูดจาออกเสียง ถูกต้องชัดเจนไพเราะ สามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ต้องการพูด โน้มน้ำวจิตใจให้คล้อยตาม ให้ความร่วมมือ พูดในสิ่งที่มีประโยชน์ไม่เพื่อเจ้าเพื่อหลวง พูดจริง ทำจริง รู้จักใช้คำพูดประสานประโยชน์ ประสานความสามัคคี

3. มีอารมณ์ขันร่าเริงแจ่มใส แต่มั่นคง ควบคุมอารมณ์ได้เก่ง

4. มีทักษะในการใช้วิธีการแบบประชาธิปไตย ให้สิทธิเสรีภาพแก่นักเรียน ในการคิดพิจารณา มีเหตุผลยอมรับ และสามารถอดทนอดกลั้นต่อคำวิพากวิจารณ์ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. มีลักษณะของผู้มีเกียรติ ปฏิบัติอย่างมีศักดิ์ศรี แต่งกายสะอาดเรียบร้อยเหมาะสม มีท่าทาง นั่ง ยืน เดิน เล่น และการทำงานเหมาะสมมีท่าทีแสดงความมีเมตตาไว้วางใจได้ เป็นกันเอง

6. มีลักษณะบ่งถึงความมานะ อดทน กล้าเผชิญปัญหา สู้งาน ขยัน ประหยัด เสียสละช่างคิดช่างสังเกต คล่องแคล่วฉับไว อารมณ์ดี

7. มีความคิดเป็นของตนเอง กล้าตัดสินใจ มีความสุจริต ยุติธรรม

8. มีลักษณะเป็นผู้นำประพฤติดี มีวินัยมีจรรยาบรรณอันดีงามสมกับเป็นแบบอย่างของศิษย์

9. สนใจหาโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น สมาคมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และกิจกรรมทางศาสนา

10. มีความสามารถในการสอน การอบรม ซึ่งแนะนำให้นักเรียนมีหลักรู้จักวิธี ศึกษา ค้นคว้าปฏิบัติตนในทางที่ดีงาม (ลัดดา เสนาวงษ์ : 2532 : 57-58)

เจริญ ไวรวิจันกุล ได้กล่าวถึงบทบาท และหน้าที่ของครูไว้ ดังนี้

1. ในฐานะผู้สอน

2. ในฐานะผู้อบรมเด็ก

3. ในฐานะเป็นผู้พัฒนา ทั้งพัฒนาตนเอง อบรมเด็ก

4. ในฐานะเป็นผู้แนะแนวทั้งทางด้านการดำรงชีวิต และอาชีพ

5. ในฐานะเป็นผู้ส่งเสริม และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทย

6. ในฐานะเป็นแบบอย่างของสังคม เป็นตัวอย่างด้านคุณธรรม มีคุณธรรมและจรรยาวิชาชีพครู (เจริญ ไวรวิจันกุล : 2531 : 221)

อุทฺพร ทอญฺไทย ได้กล่าวถึงหน้าที่ของอาจารย์อย่างกว้างๆ คือ สอน วิจัย ให้บริการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งเมื่อขยายความออกมาจะพบว่ามีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องมากมายและได้เสนอแนะกิจกรรมของอาจารย์ไว้ 7 ข้อ คือ

1. ทำการสอนระดับปริญญาตรี
2. ทำการสอนระดับบัณฑิตศึกษา
3. พิจารณาวิชา หลักสูตร เตรียมอุปกรณ์การสอน ประเมินผลและให้ผลการเรียน
4. ให้คำแนะนำ และแนะแนว
5. ทำวิจัย ทำสิ่งแปลกใหม่สร้างสรรค์
6. ให้บริการทางวิชาการ ทั้งในและนอกสถาบัน
7. ร่วมกิจกรรมของสถาบันทุกระดับ เพื่อทำนุบำรุง คุณธรรมและวัฒนธรรมศิลป ตลอดจนสิ่งแวดล้อม (อุทฺมพร ทอญฺไทย : 2523 : 2)

ลักษณะของครูอาจารย์ที่ดี

คุณลักษณะที่ดีของครูนั้น ได้มีผู้ให้ความรู้ และบอกลักษณะไว้หลายท่าน เช่น เจริญ ไวรวัจนกุล ได้กล่าวถึงลักษณะของครูที่พึงประสงค์ไว้ว่า

1. มีความเป็นครู คือ ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี รักและเมตตาปราชญ์เด็ก รักอาชีพครู ใฝ่รู้โลกทัศน์กว้าง รับผิดชอบต่อหน้าที่ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีวุฒิภาวะ ยุติธรรม มีชีวิตที่สงบและเรียบง่าย มีบทบาทในการช่วยเหลือชุมชน
2. มีความรู้ใน
 - วิชาชีพอย่างลึกซึ้ง เหมาะกับระดับการศึกษาที่ทำการสอน
 - วิชาชีพครู วิทยาการการจัดการ จิตวิทยาที่เกี่ยวกับการสอน การวิจัย การประเมินผล
 - ความรู้ทั่วไป โดยเฉพาะการส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม และอนุรักษ์ธรรมชาติ
 (เจริญ ไวรวัจนกุล : 2531 : 221)

พระพุทธเจ้า ได้กำหนดลักษณะของครูที่ดีไว้ 7 ประการ คือ

1. ปิโย คือ การทำตัวให้เป็นที่รักของศิษย์ และบุคคลทั่วไป นั่นคือรู้จักทำตนเป็นกันเอง มีเมตตา อ่อนน้อม ยิ้มแย้มแจ่มใส ปรรณนาช่วยเหลือศิษย์ด้วยความจริงใจ ครูที่เป็นที่รักมักมีพรหมวิหาร 4 ประการ
2. ครู คือ มีความหนักแน่นในจิตใจ รู้รอบเรื่องการปกครองให้ศิษย์เคารพด้วยวิธี

- ขู่ขานาบ ตักเตือน
- ยกย่อง ชมเชยให้เกิดกำลังใจ
- ทำตนเป็นแบบอย่างโดยไม่ออกปากสั่งสอน

3. ภาวนีโย คือเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้เจริญ การทำตนของครูให้เจริญมีอยู่

3 ประการ คือ

- อบรมตนให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาการ
- อบรมตนให้เชี่ยวชาญในการทำงาน
- อบรมตนให้เจริญด้วยคุณธรรม

4. วัตตา การอบรมสั่งสอนศิษย์ด้วยความเฉลียวฉลาด ด้วยการชี้ให้ชัด ชวนให้ปฏิบัติเข้าใจให้กระตือรือร้น และปลุกใจให้ร่าเริง

5. วรจกโม คือ อดทนต่อถ้อยคำ โดยมีเจตนาดี และขันติเป็นที่ตั้ง

6. คัมภีร์กถังกัตตา คือการสอนจากง่ายไปยาก หรือจากรูปธรรมไปนามธรรม

7. อนิโยชน คือไม่ชักนำศิษย์ไปในทางชั่ว หมายถึงหลีกเลี่ยงอบายมุข(ถักคา เสนาวงศ์ : 2532 : 88-89)

ยนต์ ชุ่มจิต ได้สรุปคุณคุณลักษณะของครูที่ดีไว้ว่า จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. บุคลิกภาพดี บุคลิกภาพที่ดีของครูในที่นี้หมายถึง บุคลิกภาพทั้งทางกายและจิตใจ เช่น รูปร่างหน้าตาดี ท่าทางสง่าผ่าเผย แต่งกายเรียบร้อยพูดจาไพเราะนุ่มนวล สงบเสงี่ยมมีลักษณะเป็นผู้นำ น้ำเสียงชัดเจน

2. คุณสมบัติส่วนตัวดี เช่น สติปัญญาดี มีความเฉลียวฉลาด มีความรู้กว้างขวางเชื่อมั่นในตัวเอง มีความกตริเริ่มสร้างสรรค์ กระตือรือร้น และสุขภาพอนามัยดี

3. ความสามารถในการสอนและการปกครอง หรืออาจพูดอีกนัยหนึ่งว่าสอนดีและปกครองนักเรียนได้ดี เช่น อธิบายได้แจ่มชัด เด็กปฏิบัติได้ สามารถปกครองให้อยู่ในระเบียบวินัย

4. ประพฤติดี เช่น ละเว้นการกระทำที่เป็นอบายมุขทั้งปวง กระทำแต่สิ่งที่ดีสุจริตและมโนสุจริต

5. มีจรรยาครูและคุณธรรมสูง เช่น ซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพครู เสียสละ มีความเมตตา กรุณายุติธรรม มานะอดทน เป็นต้น

6. มนุษย์สัมพันธ์ดี กล่าวคือ มีอิทธาศัยไมตรีกับบุคคลทุกฝ่าย เช่น กับเพื่อนครู ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียน เป็นต้น (ยนต์ ชุ่มจิต : 2531 : 79)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถัดมา เสนาวงษ์ ได้กล่าวถึงครูที่พึงประสงค์ของนักเรียน จากการประชุมทางวิชาการ เรื่องครูมัธยมศึกษากับอนาคตของประเทศไทย พบว่านักเรียนต้องการครูที่มีคุณลักษณะดังนี้

1. อุทิศเวลาให้นักเรียน และรับผิดชอบเมื่อกระทำผิด
2. มีเมตตาปราณีมีความจริงใจ
3. ใจกว้าง ยอมรับความคิดของศิษย์
4. มีความรอบรู้ในแต่ละบทเรียน
5. มีบุคลิกรูปร่างหน้าตาดี อยู่ในระเบียบวินัย
6. มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ ไม่เอาขาคิษย์
7. มีอารมณ์ขัน และมีน้ำใจนักกีฬา
8. มีความคงเส้นคงวา
9. สนใจปัญหาของศิษย์
10. รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว
11. ไม่ดูถูกศิษย์ ครวยกของศิษย์บ้าง
12. สร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจด้วยปัญญา
13. ปฏิบัติตามคำสอนได้ (ถัดมา เสนาวงษ์ : 2532 : 103)

ลักษณะของครูที่ดี ในทัศนะสังคมไทย จากการวิจัยของพนัส หันนาคินทร์ พบว่าครูที่ดีควรมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้ คือ

1. มีคุณธรรมและความประพฤติ
2. ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
3. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และการงาน
4. มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร
5. การค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ

คำกล่าวของ ถวิล สุริยง ที่สอดคล้องกับลักษณะครูที่ดีของพระพุทธเจ้า ที่กล่าวว่าบุคลิกลักษณะ คุณลักษณะ และคุณสมบัติของครู ควรปฏิบัติดังนี้

1. มีลักษณะท่าทางดี เป็นที่จงใจให้เด็กยอมรับ
2. มีความประพฤติดี เป็นที่จงใจให้เด็กนับถือเป็นแบบอย่าง
3. มีอัธยาศัยดี ทำให้เด็กชอบและรักใคร่
4. มีอารมณ์ดี ทำให้เด็กได้รับความสุขและร่าเริง
5. มีความยุติธรรม ทำให้เด็กนับถือ รักใคร่
6. มีความเหมาะสมที่จะวางตัวให้เข้ากับคนทุกชั้น ทุกวัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. มีความเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของลูกศิษย์
8. มีการส่งเสริมคุณวุฒิพิเศษให้กับตัวเอง ทำให้เด็กชื่นชม
9. มีความสามารถประกอบการทำงานต่างๆ ทำให้เด็กนิยมชื่นชมในตัวครู
10. มีความเป็นผู้นำทำให้เด็กเชื่อฟัง
11. มีการสอนดี รู้วิธีการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่เด็ก
12. มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ แข็งแรง จะทำให้นักศึกษาภาคี
13. มีความรู้ดีจะเกิดความมั่นใจ และเกิดประโยชน์แก่ตัวครู

ส่วนลักษณะครูที่ดีจากผลงานวิจัยของ เฉลียว บุรีภักดี และคณะ มีลักษณะดังนี้คือ ต้องมีบทบาททางการสอน ได้แก่สอนเด็กให้เกิดความรู้ สอนเด็กให้เป็นคนดี มีวิธีการสอนแปลกใหม่และน่าสนใจ สอนให้เด็กเกิดความเฉลียวฉลาด และมีบทบาทในด้านการประเมินตน ได้แก่ มีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็ก เป็นแม่พิมพ์ของชาติ (ไกรนุช ศิริพุด : 2531) ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ดีของกรมฝึกหัดครูซึ่งกล่าวไว้ว่า

1. ครูที่จะทำสิ่งใดเป็นผลสำเร็จนั้นแต่ละคนต้องมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ(เจตคติ) หรือน้ำใจอันดีงาม
2. มีน้ำใจอันดีงาม น้ำใจอันดีงามประกอบด้วย
 - ยกย่องและให้เกียรติ และนับถือกันและกันอย่างจริงจัง
 - ช่วยเหลือ แบ่งปัน ร่วมมือซึ่งกันและกันอย่างจริงจัง
 - เข้าใจที่จะใช้ปัญญา ในการที่จะร่วมมือ แก้ปัญหาทั้งปวงไม่ใช้ความโกรธ ความโลภและความหลงผิดเข้าปฏิบัติ
 - การปฏิบัติต่อกันบางโอกาสจะพลัดพลั่งด้วย โทสะ โสกะ โมหะ ครูก็ควรมีน้ำใจที่จะขอขมา หรือยกโทษให้ด้วยใจจริง
 - ผู้เป็นครูควรสร้างความมุ่งหมายของชีวิตให้กับศิษย์ของตนในระยะที่อยู่ใต้อาณัติของครูอย่างเหมาะสม
 - ต้องสำนึกว่าตนต้องเป็นตัวอย่างที่ดี หรือเป็นแม่พิมพ์ของชาติ และเป็นที่ยิ่งของศิษย์
 - ปฏิบัติคุณธรรม ศีลธรรมถือเป็นเรื่องต้องปฏิบัติต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ
 - สามารถวัดและประเมินผลการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 - มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อความหมาย พุจฉาจน มีการเน้นเสียงหนักเบา
 - มีความสามารถในการใช้หลักจิตวิทยาของการสอน ใช้ได้อย่างเหมาะสม

3. คุณสมบัติอื่นๆ ที่ช่วยให้ครูเกษียณประสบความสำเร็จในด้านการสอน คือ

- มีความรับผิดชอบ
- มีจรรยาบรรณครู
- มีคุณธรรม
- มีความเสียสละ อุตุน
- มีสุขภาพแข็งแรง
- มีคุณภาพ
- มีความสามารถแก้ปัญหาในการสอน
- มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (รมณีย์ อภาภิรม : 2531 : 75)

บุคลิกภาพของครูเกษียณที่ดี

บุคลิกภาพมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับครู เพราะครูกับนักเรียนต้องพบกันทุกวัน ต้องทำงานร่วมกันโดยไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ ครูที่มีบุคลิกภาพไม่ดีย่อมทำให้นักเรียนด้อย ห่างไม่อยากเข้าใกล้ ครูจึงควรต้องมีบุคลิกภาพที่ชักชวนให้นักเรียนอยากเข้าใกล้ เพื่อช่วยให้ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เป็นปัจจัยให้การเรียนการสอนเป็นผลอัน สมบูรณ์ (ละเอียด, 2509 : 9)

ปิฎะ บุนนาค (2514 : 26) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพที่ดีจะช่วยให้การฝึกสอนประสบ ผลสำเร็จไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การควบคุมอารมณ์ของตนเอง ไม่ทำอะไรตามอารมณ์ และควรระวังควบคุมอย่า ให้มีอารมณ์คลอกขบขันมากเกินไป
2. สติปัญญาความรู้ทั่วไป มีระดับสติปัญญาปานกลางแต่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ อย่างดีในงานของตน
3. ทางสังคม เป็นสิ่งที่จำเป็นในบุคลิกลักษณะและคุณสมบัติที่ครูอาชีพศึกษาจะต้องมี ทุกคน เพราะการปฏิบัติงานในอาชีพครูเกษียณนั้นสำเร็จได้ย่อมเกิดจากความร่วมมือร่วมใจ จากบุคคลต่างๆในวงของสังคม
4. ลักษณะการเป็นผู้นำ ผู้ฝึกหัดสอนต้องแสดงตนเป็นผู้นำในหมู่ที่มีอายุคราวเดียวกันโดยทำงานร่วมกันและเป็นตัวอย่างที่ดีในการวางตน การทำงาน ซึ่งต้องมีความเมตตา ปราณีมีใจเอื้อเฟื้อเพื่อที่จะหาทางช่วยเหลือให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการเรียนดีขึ้นด้วยทุกทาง

5. สุขภาพอนามัย เป็นเรื่องที่จะทำให้การฝึกสอนดำเนินไปได้ด้วยดี มิใช่แต่เพียงสุขภาพร่างกายเท่านั้น แต่รวมถึงการดำรงชีวิตที่ถูกสุขลักษณะอนามัย เช่น การพักผ่อนนอนหลับ การออกกำลังกาย เป็นต้น

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2524 :12) ได้กล่าวถึงการเตรียมตัวในด้านบุคลิกภาพ เพื่อที่จะเป็นครูเกษตร พอสรูปได้ 4 ประการ คือ

1. อารมณ์ ฝึกการควบคุมอารมณ์ไม่ให้เปลี่ยนแปลงง่าย คือไม่โกรธง่าย หรือหัวเราะง่าย เพราะผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูควรใช้เหตุผลให้มากกว่าการใช้อารมณ์

2. จิตใจ ต้องมั่นคงไม่อ่อนไหว ผู้ทำเตรียมการสอนดีและเคยผ่านการฝึกสอนมาบ้างแล้วมักไม่มีปัญหาในเรื่องการสั้น หรือประหม่า

3. การแต่งกาย ควรแต่งกายให้เหมาะสมกับสภาพของตนเอง ให้ดูสุภาพเรียบร้อย ไม่ดูฉูดฉาด ทรงผมที่เหมาะสม

4. มนุษยสัมพันธ์ ควรฝึกให้เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พยายามทักทายสนทนากันตามโอกาส เพราะนิสัยฝึกสอนเป็นผู้มาใหม่ ควรเป็นฝ่ายทำความรู้จักกับบุคคลต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อจะได้ทำงานร่วมกันอย่างสะดวกคล่องตัว

พรทิพย์ วิจิเจริญ (2519 :104) ได้กล่าวถึงลักษณะประจำตัวด้านบุคลิกภาพของคุณสมบัติของครูเกษตรที่ดีควรสรุปได้ดังนี้

1. มีความรักในอาชีพครู
2. มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งกายและใจ

จากคุณลักษณะของครูที่ดีตามที่สนทนาต่างๆดังกล่าว พอสรูปได้ว่า ผู้เป็นครูควรมีลักษณะสำคัญ 2 ประการคือ

1. สอนดี คือสามารถสอนให้เด็กมีความรู้ ความสามารถ มีความเฉลียวฉลาด แก้ปัญหาเป็น สอนได้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง มีความรู้กว้างขวาง สามารถถ่ายทอดให้ศิษย์ของตนเข้าใจสนใจด้วยวิธีการที่แปลกใหม่ ได้รับความสนใจอยู่เสมอ

2. ความประพฤติ คือมีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์ รักษาระเบียบวินัยในการปฏิบัติตน การแต่งกายที่ถูกต้องเหมาะสม ซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม ยึดมั่นในจรรยาครู

คุณลักษณะที่ดีของครูเกษตร

รณชัย อภาภิรมได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของครูเกษตรว่า ต้องมีความเสียสละใน

การปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ หรือต้องทำงานล่วงเวลาอีกด้วย เพราะพืชและสัตว์ ไม่ได้ต้องการน้ำและอาหารเฉพาะในเวลาราชการเท่านั้น ลักษณะของครูเกษตรที่ดี จะต้องมียุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้วิชาชีพเกษตร ควรมีความสามารถ
 - มีความรอบรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ในวิชาชีพที่สอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
 - ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ
 - มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - มีประสบการณ์ในฟาร์ม
 - มีความสามารถเป็นที่ปรึกษาชุมชน หรือชมรมต่างๆ
2. ด้านการสอน และความสามารถ ในการถ่ายทอดความรู้
 - มีความรัก และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู
 - มีความรัก ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องการสอนวิชาเกษตร
 - มีความสามารถในการเตรียมการสอนได้
 - สามารถเลือกเทคนิควิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน
 - สามารถเลือกอุปกรณ์การสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเร็วขึ้น น่าสนใจเหมาะสม
 - สามารถเลือกกิจกรรมให้นักเรียนทำเพื่อเพิ่มความสนใจ
3. มีความยุติธรรม มีลักษณะเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
4. พุทธศัคน์ใช้ภาษาไทยถูกต้อง
5. ประพฤติ และวางตัวอยู่ในกรอบศีลธรรม เป็นที่ยอมรับในชุมชน
6. มีความสุขภาพ แต่งกายเหมาะสม (รณณีย์ อภาภิรม : 2531)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ครูเกษตร

ภาระสำคัญของครูเกษตรคือ การพัฒนาความสามารถในการสอนของตนเองเพื่อที่การสอนและการเรียนเกิดผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ครูเกษตรที่สอนวิชาเกษตรได้ดีต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังนี้

1. มีความรู้ทางเทคนิคอย่างสูงและลึกซึ้ง
2. มีความรู้ทางด้านวิชาการเกษตรอย่างแท้จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ
4. เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของการสอนวิชาเกษตร
5. สามารถสอนให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเทคนิคในการประกอบอาชีพ

เกษตรกรรม(พรณี ชูทัย : 2522 : 23)

สำหรับแนวการสอนวิชาชีพเกษตร และขั้นตอนในการสอนทักษะ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ คือ

1. อธิบายแนะนำให้ผู้เรียนเข้าใจขั้นตอนของการปฏิบัติ และสาธิตให้ดู
2. ให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดปฏิบัติทันทีหลังจากการอธิบายและสาธิตจบลง
3. ในขณะที่ฝึกปฏิบัติ ผู้สอนเพียงให้คำแนะนำเท่านั้น เพื่อให้ผู้เรียนฝึกด้วยตนเอง
4. ให้คำแนะนำในลักษณะที่อยู่ในบรรยากาศสบายๆ ไม่ตึงเครียด
5. เน้นสิ่งที่ถูกในขณะที่ปฏิบัติ (พรณี ชูทัย : 2522)

การเรียนการสอน ควรทำอย่างจริงจังและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและท้องถิ่น มีการจัดอาจารย์ให้เหมาะสมเพียงพอจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ประกอบการสอนให้พร้อม และต้องมีการจัดการสัมมนาอบรมครูและอาจารย์ เพื่อที่จะได้มีความรู้ใหม่ๆ เทคนิคใหม่ๆ เสมอ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉัตรชัย ช่อรักษ์ : 2532 (หน้าบทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของครูเกษตรที่เป็นจริงในปัจจุบันตามทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะทางการสอน ด้านความรู้ ความรับผิดชอบ ความเป็นแบบอย่างที่ดีและจริยธรรมนักศึกษาให้คำตอบว่า ครูมีการปฏิบัติปานกลาง ยกเว้นคุณลักษณะด้านการสอน มีการพานักศึกษาไปดูงานเกษตรของจริง ภายนอกสถานที่ ครูปฏิบัติน้อย ด้านจริยธรรม และความเชื่อมั่นในตัวเองครูมีมาก

รพีพร ทองทั่ว : 2530 (หน้าบทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรกรรมตามแนวความคิดของนักศึกษา สาขาเกษตรกรรม วิทยาลัยเกษตรกรรมชลบุรี ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ครูสอนวิชาเกษตรควรมีลักษณะทางการสอนที่สำคัญ ดังนี้ กิตติคุณมีความรู้กว้างขวาง มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า และให้นักศึกษาได้ปฏิบัติของจริง
2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ครูควรจะต้องมีลักษณะเป็นผู้มีน้ำน่านับถือมีความเชื่อมั่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในตนเองวางตัวเป็นกลางไม่มีอคติกับนักศึกษาแต่งกายสุภาพรัดกุมเหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ

3. คุณลักษณะทางด้านสัมพันธภาพ ครูต้องยินดีรับฟังปัญหาและให้คำปรึกษา มีความปรารถนาดีต่อศิษย์ และสามารถแนะนำแนวทางการประกอบอาชีพเกษตรได้

สุรพล กันจาด : 2525 (หน้าทศกัณฐ์) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณสมบัติของครูเกษตรตามความต้องการของโรงเรียนพรตพิทยพยัต เขตลาดกระบัง ผลการวิจัยพบว่า ครูและนักเรียนต้องการครูเกษตรที่มีลักษณะตั้งใจทำงาน มีความรับผิดชอบ พุชชัณเฑาะฐ ใ้ภาษาไทยได้ถูกต้อง ทนต่อเหตุการณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรู้ความสามารถในวิชาการเกษตรทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเป็นอย่างดี สามารถปรับปรุงแนะนำโครงการต่างๆได้

ฉัตรชัย ษณะสมบัติ (2535 : 47) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูเกษตรที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่วมเกล้า เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนมีความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรทางการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือการอบรมแนะนำและการปกครอง, ด้านวิชาการ, ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ, ด้านบุคลิกภาพ, ด้านคุณธรรมและความประพฤติ, ด้านการสอน และด้านมนุษยสัมพันธ์ตามลำดับ

พรทิพย์ วิจิเจริญ (2519 : 33-34) ทำการศึกษาคุณสมบัติของครูเกษตรตามความต้องการของกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชาเกษตรกรรมศิลป์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าหมวดวิชาการเกษตรเกี่ยวกับด้านต่างๆ พบว่า

1. ความรู้ความสามารถด้านวิชาการ นิสิตนักศึกษาครูศาสตร์หรือนักศึกษาศาสตร์เกษตรซึ่งจะออกไปประกอบอาชีพครูเกษตร ควรมีความรู้ในสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาสัตวศาสตร์ และสาขาวิชาพืชศาสตร์ เพราะเป็นสาขาวิชาที่จำเป็น และเป็นประโยชน์สำหรับครูเกษตรจะใช้สอนมากที่สุด

2. ด้านการสอน ครูเกษตรควรดำเนินการสอนเป็น สามารถเขียนโครงการสอนและโครงการเสนอซื้อวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน เข้าใจและแก้ไขปัญหาเด็กวัยรุ่นได้ และควรสำรวจปัญหาทางการเกษตรในกลุ่มเกษตรกร เพื่อนำมาหาทางแก้ไข ปรับปรุงและบรรจุไว้ในเนื้อหาวิชาที่สอน

3. ด้านบุคลิกภาพ ครูเกษมศรมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษมศรม มีจิตใจหนักแน่นตั้งใจทำงานโดยหวังประโยชน์เป็นอันดับแรก มองการณ์ไกลและรู้จักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การศึกษาขอบเขตของงานในโรงเรียนหรือวิทยาลัยที่จะไปสอนให้ละเอียดพอประมาณ

4. การทำงานนอกเวลา งานนอกเวลาที่ครูเกษมศรมควรทำ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษมศรมโดยตรง เพื่อฝึกหัดทักษะและทำให้ทัศนคติต่อการเกษมศรมของนักเรียนดีขึ้น ควรดูแลบริเวณบ้านพักและโรงเรียน หรือวิทยาลัยให้สวยงาม ควรดูแลนักเรียนที่ทำการเกษมศรมที่บ้านและจัดบริการชุมชนเกี่ยวกับอาชีพเกษมศรม

ชนะ วันหนูน (2521 : 75-76) ได้ทำการวิจัย เรื่องอุปสรรคบางประการในโครงการฝึกสอนนิสิตนักศึกษาสาขาเกษตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2517 - 2520 นั้น นิสิตฝึกสอนและครู - อาจารย์ที่เลี้ยง ได้สรุปอุปสรรคและเสนอข้อเสนอนี้ไว้ดังนี้

1. จำนวนชั่วโมงในการสังเกต การสอนมีน้อย ไม่เพียงพอที่จะทำให้ได้ประสบการณ์ที่จะออกไปฝึกสอนจริง
2. วิชาที่สังเกตการสอนไม่ตรงกับสาขาที่เรียน
3. ไม่ทราบล่วงหน้าว่าจะต้องสอนวิชาอะไร ชั้นไหน ทำให้เตรียมตัวไม่ทัน
4. ขาดเอกสารเพื่อใช้ประกอบการสอน ขาดแหล่งวิชาการที่จะหาความรู้เพิ่มเติมที่โรงเรียนฝึกสอน
5. นักเรียนที่เรียนกับนิสิตฝึกสอนมีอายุใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดความเชื่อถือในตัวผู้สอนน้อยลง

อริรัตน์ รัตนประยูร (2529 : 95) ทำการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครูเกษมศรมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกษมศรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ได้สรุปและเสนอนี้ดังนี้

1. ด้านความสามารถทางวิชาการ ครูเกษมศรมมีความสามารถ ในการเป็นผู้นำทางวิชาการด้านเกษมศรมแก่ท้องถิ่นและท้องถิ่นใกล้เคียงสถานศึกษา มีความสามารถทางด้านการสอนทักษะในการลงมือปฏิบัติงานให้เห็นจริง และควรส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำโครงการเกษมศรมภายใต้การนิเทศก์ ที่บ้านนักเรียนเอง
2. ด้านบุคลิกลักษณะของครูเกษมศรม ครูเกษมศรมควรมีความเป็นกันเองกับนักเรียนมีการอุทิศตนและอุทิศเวลาให้แก่ราชการ มีความขยัน ฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบดี และสามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วางตนได้เหมาะสมกับการเป็นครู

3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบทั้งในและนอกห้องเรียน ให้ความสนใจ เป็นที่ปรึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้แก่นักเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 8
วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4, ปีที่ 5 และ ปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตร จำนวนทั้งหมด 200 คน ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรมีน้อย คือมีจำนวน 200 คน ดังนั้นจึงไม่มีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจะศึกษาจากประชากรทั้งหมด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ [check list] โดยถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบตามตัวแปร คือ เพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา อายุ ภูมิสำเนา คะแนนเฉลี่ยในเทอมที่ผ่านมา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ เป็นแบบสอบถาม แบบประมาณค่า [Rating Scale] จำนวน 79 ข้อ โดยแบ่งดังนี้

- ด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ	10 ข้อ
- ด้านการสอน	20 ข้อ
- ด้านความรับผิดชอบ	15 ข้อ
- ด้านบุคลิกภาพ	13 ข้อ
- ด้านมนุษยสัมพันธ์	9 ข้อ

- ด้านคุณธรรม และจริยธรรม 12 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์และสงวนสิทธิ์ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อคำถามแต่ละข้อแบ่งคะแนนเป็นระดับของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด
4	หมายถึง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก
3	หมายถึง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ปานกลาง
2	หมายถึง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อย
1	หมายถึง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัย
2. กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถาม โดยแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถามและนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเด็กนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ โรงเรียนพรตพิทยพยัต เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น [α -coefficient]

การทดลองใช้แบบสอบถาม [Try - Out]

ผู้วิจัยทำการทดลองใช้แบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้นกับกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนที่เรียนวิชาเลือกเกษตร ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4, 5 และ 6 ของโรงเรียนพรตพิทยพยัต เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เมื่อได้แบบสอบถามกลับมาจึงนำมาหาค่าความเชื่อมั่น [α - Coefficient] คำนวณจากสูตร Cronbach ดังนี้ (รัวีวรรณ, 2533 : 63-69)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \times \left\{ 1 - \frac{\sum Si^2}{S^2 X} \right\}$$

α = แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n = แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

Si^2 = แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

$S^2 X$ = แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งผลการทดลองแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นที่จะนำไปใช้สอบถามได้

วิธีการดำเนินการส่งแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีที่ 4, 5 และ 6 ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และรับคืนด้วยตนเอง โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 20 พฤศจิกายน 2538 - วันที่ 6 ธันวาคม 2538 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งมีจำนวน 200 ชุด และได้รับคืน 200 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืน

ระดับชั้น	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง(ชุด)	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน(ชุด)	ร้อยละ
ม.4	40	40	20.00
ม.5	80	80	40.00
ม.6	80	80	40.00
รวม	200	200	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับแล้ว

จึงนำข้อมูลที่ได้แต่ละรายการมารวมเข้าตารางข้อมูลดิบ และนำไปคำนวณค่าทางสถิติ ดังนี้

1. การนำแบบสอบถามที่ได้มาแจกแจงความถี่
2. นำข้อมูลที่ได้หาค่าร้อยละ (ใช้ในตอนที่ 1) โดยสูตร (ส่วน และ อังคณา,

2531)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ X = ผู้ตอบแต่ละตัวเลือก

N = ผู้ตอบแบบสอบถาม

3. หาค่าเฉลี่ย (ใช้ในตอนที่ 2) โดยสูตร (ส่วน และ อังคณา, 2531)

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = คะแนนเฉลี่ย

X = คะแนนที่กำหนดการประเมินค่าเป็น 5 4 3 2 1

f = จำนวนนักเรียนที่ตอบคำถามแต่ละข้อ

N = จำนวนนักเรียนทั้งหมด

4. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ใช้ในตอนที่ 2) โดยสูตร (ประคอง, 2527)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum fX^2 - (\sum fX)^2}{N^2}}$$

S.D. = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = จำนวนนักเรียนที่ตอบคำถามแต่ละข้อ

X = คะแนนที่กำหนดการประเมินค่าเป็น 5 4 3 2 1

N = จำนวนนักเรียนทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับอาจารย์และบุคลากรเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. นำข้อมูลในตอนที่ 2 มาแปลผลข้อมูลเป็นค่าระดับความคิดเห็น โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร 2528: 76)

4.50 - 5.00	หมายถึง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักเรียน
ตารางที่ 2 แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน N=200	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	124	62.00
หญิง	76	38.00
ระดับชั้นเรียน		
ม.4	40	20.00
ม.5	80	40.00
ม.6	80	40.00
วิชาเลือก		
เอกเกษตร	120	60.00
เอกอื่น	80	40.00
อายุ		
อายุต่ำกว่า 16 ปี	17	38.50
อายุระหว่าง 16 - 18 ปี	117	58.50
อายุ 18 ปี	6	3.00
ภูมิลำเนาเดิม		
ภาคเหนือ	23	11.50

เอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ปับ 1.00 ษณดานการค้ำ
ไมวารกรรมใดๆ ทั้งสน อักทงห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และตองอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	จำนวน N=200	ร้อยละ
ภาคกลาง	8	4.00
กรุงเทพมหานคร	167	83.50
อาชีพของบิดา		
รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ	70	35.00
ลูกจ้าง	62	31.00
ทำการเกษตร	1	0.50
อื่นๆ	67	33.50
อาชีพของมารดา		
รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ	85	42.50
ลูกจ้าง	44	22.00
ทำการเกษตร	1	0.50
อื่นๆ	70	35.00
ความรักในอาชีพเกษตร		
น้อยที่สุด	12	6.00
น้อย	46	23.00
ปานกลาง	107	53.50
มาก	35	17.50
คะแนนเฉลี่ยเทอมที่แล้ว		
ต่ำกว่า 2.00	23	11.50
ระหว่าง 2.00 - 2.50	65	40.00
ระหว่าง 2.50 - 3.00	65	32.50
ระหว่าง 3.00 ขึ้นไป	32	16.00
ความต้องการในอนาคต		
ศึกษาต่อ	164	82.00
ทำงานด้านอื่นๆ	32	16.00
ทำงานด้านการเกษตร	4	2.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (คูตารางที่ 2 ประกอบ)

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.00) เป็นชาย ศึกษาในระดับชั้น ม.5 และ ม.6 เป็นจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 40.00) วิชาเลือกเอกเทศ (ร้อยละ 60.00) อายุระหว่าง 16-18 ปี (ร้อยละ 58.50) มีภูมิลำเนาเดิมที่กรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.50) บิดาประกอบอาชีพรับราชการ, รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 35.00) ส่วนมารดาประกอบอาชีพรับราชการ, รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 42.50) นักเรียนส่วนมากมีความรักในอาชีพเกษตรปานกลาง (ร้อยละ 53.50) คะแนนเฉลี่ยเทอมที่แล้วอยู่ระหว่าง 2.00 - 2.50 (ร้อยละ 40.00) สำหรับความต้องการในอนาคต นักเรียนเกือบทั้งหมดต้องการที่จะศึกษาต่อ (ร้อยละ 82.00) รองลงมาได้แก่ ทำงานด้านอื่นๆ และทำงานด้านการเกษตร (ร้อยละ 16.00 และ 2.00 ตามลำดับ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 แสดงคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ด้านความรู้
และ

ความสามารถทางวิชาการ

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	S.D.	อันดับที่
ก. ด้านความรู้และความสามารถทางวิชาการ			
1. มีความรู้อย่างลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาที่สอนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ	3.75	0.96	7
2. มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพเกษตร	3.79	0.99	5
3. มีทักษะในวิชาเกษตรที่สอน และถ่ายทอดให้นักเรียนปฏิบัติได้	3.89	0.97	2
4. ตระหนักในความสำคัญของการนำความรู้เกี่ยวกับวิชาเกษตรไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ	3.73	0.99	8
5. มีความสามารถแนะนำนักเรียนในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ	3.61	1.00	10
6. มีความรู้ใหม่เพิ่มเติมอยู่เสมอ	3.77	0.63	6
7. ถ่ายทอดความรู้โดยไม่บิดเบือนและอำพราง	3.94	0.82	1
8. ใฝ่หาความรู้สำรวจและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ	3.86	1.00	3
9. แสดงกิจกรรมการสอนต่างๆทำให้เห็นว่ามีความรู้ในวิชาชีพเกษตรอย่างเพียงพอ	3.73	1.04	8
10. เลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมในการจูงใจให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี	3.84	1.03	4
ค่าเฉลี่ย (รวม)	3.79		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ด้านความรู้และความสามารถ (ดูตารางที่ 3 ประกอบ)

จากการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ด้านความรู้และความสามารถจัดอยู่ในระดับมาก ทั้ง 10 รายการ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.79 สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของนักเรียนด้านความรู้และความสามารถ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปตามลำดับ ดังนี้ 1) ถ่ายทอดความรู้โดยไม่บิดเบือนและอำพราง 2) มีทักษะในวิชาเกษตรที่สอนและถ่ายทอดให้นักเรียนปฏิบัติได้ 3) ใฝ่หาความรู้ สืบหาและปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ 4) เลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมในการจูงใจให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียน การสอนได้เป็นอย่างดี 5) มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพเกษตร 6) มีความสามารถแนะนำนักเรียนในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ 7) มีความรู้อย่างลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาที่สอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 8) ตระหนักในความสำคัญของการนำความรู้เกี่ยวกับวิชาเกษตรไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ 9) แสดงกิจกรรมการสอนต่างๆ ทำให้เห็นว่ามีความรู้ในวิชาชีพครูอย่างเพียงพอ 10) มีความสามารถแนะนำนักเรียนในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ

ตารางที่ 4 แสดงคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ด้านการสอน

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	S.D.	อันดับที่
ข. ด้านการสอน			
1. วางแผนและเตรียมการสอนก่อนทุกครั้ง	3.94	0.97	3
2. กำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละวิชาได้ชัดเจน และสามารถชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจได้	3.82	0.90	6
3. มีความแม่นยำในเนื้อหาที่สอน	4.09	0.91	1
4. มีการศึกษาพิจารณาความพร้อมของนักเรียนก่อน ดำเนินการสอน	3.83	1.11	5
5. มีวิธีการสอนที่สามารถสร้างความสนใจของนักเรียนได้ อย่างเหมาะสม	3.94	1.02	3
6. มีความสามารถในการสอนให้นักเรียนปฏิบัติได้เหมาะสมกับวัย	4.00	0.97	2
7. กิจกรรมการเรียนการสอนมีลำดับขั้นอย่างต่อเนื่องนำไปสู่เป้าหมายได้อย่างน่าสนใจ	3.65	1.15	14
8. มีการปรับและยืดหยุ่นกิจกรรมการเรียนการสอนให้ เหมาะสมกับสถานการณ์ขณะดำเนินการสอน	3.69	1.05	10
9. เน้นให้นักเรียนเห็นถึงสิ่งที่ควรสนใจและความสำคัญ ของบทเรียน	3.49	1.26	17
10. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมการเรียน การสอนอย่างเหมาะสม	3.76	1.34	7
11. อธิบายอย่างมีลำดับขั้นก่อให้เกิดความเข้าใจโดยง่าย	3.71	1.18	9
12. อธิบายและซักถามได้ตรงประเด็นเรื่องที่สอน	3.68	1.16	12
13. ใช้คำถามที่กระตุ้นความสนใจส่งเสริมให้นักเรียนคิด และค้นพบด้วยตนเอง	3.40	1.17	19
14. ให้ระยะเวลาให้นักเรียนในการตอบคำถามอย่างเหมาะสม	3.75	1.09	8
15. เลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับบทเรียนและระดับ ผู้เรียน	3.67	1.14	13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	S.D.	อันดับที่
16. ใช้สื่อได้อย่างถูกต้องคุ้มค่า เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ดำเนินอยู่	3.63	1.31	15
17. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมสร้างให้ใช้และรักษาอุปกรณ์เพื่อการสอน	3.38	1.54	20
18. สรุปบทเรียนด้วยวิธีที่กระชับรัดช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดตามวัตถุประสงค์	3.69	1.20	10
19. สรุปบทเรียนโดยโยงความสัมพันธ์กับการสอนครั้งต่อไป	3.44	0.28	18
20. วัดและประเมินผลได้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เหมาะสมกับเวลา	3.60	1.15	16
ค่าเฉลี่ย (รวม)	3.70		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณลักษณะนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ด้านการสอน (ดูตารางที่ 4 ประกอบ)

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับชั้นม.ปลาย ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุความต้องการ คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอน วิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ ในระดับที่มีความต้องการมากถึง 18 รายการ โดยมีค่าเฉลี่ย ระดับความต้องการ 3.70 คือช่วงระหว่าง 3.44 - 4.09 มีเพียง 2 รายการ ที่นักเรียนได้ ระบุว่า มีความต้องการในระดับ ปานกลาง คือ ใช้คำถามที่กระตุ้นความสนใจส่งเสริมให้นักเรียนคิดและค้นพบด้วยตนเองและ ใช้สื่อได้อย่างถูกต้องคุ้มค่าเหมาะสมกับบทเรียนและ ระดับของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 3.38 และ 3.40 ตามลำดับ) สำหรับความต้องการที่นักเรียน ระบุว่ามีความต้องการระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปตามลำดับดังนี้ 1) มีความแม่นยำในเนื้อหาที่สอน 2) มีความสามารถในการสอนให้นักเรียนปฏิบัติได้เหมาะสมกับวัย 3) มีวิธีการสอนที่สามารถสร้างความสนใจของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม 4) วางแผนและเตรียม การสอนก่อนสอนทุกครั้ง 5) มีการศึกษาพิจารณาความพร้อมของนักเรียนก่อนดำเนินการ สอน 6) กำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละวิชาได้ชัดเจนและสามารถชี้แจงให้นักเรียน เข้าใจได้ 7) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม 8) ให้ระยะเวลาแก่นักเรียนในการตอบคำถามอย่างเหมาะสม 9) อธิบายอย่างมีลำดับขั้นตอน ก่อให้เกิดความเข้าใจโดยง่าย 10) มีการปรับและยืดหยุ่น กิจกรรมการเรียนการสอนให้ เหมาะสมกับสถานการณ์ขณะดำเนินการสอน 11) สรุปบทเรียนด้วยวิธีการที่กระชับช่วย ให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดตามวัตถุประสงค์ 12) อธิบาย และซักถามได้ตรงประเด็นที่สอน 13) เลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับบทเรียนและระดับของผู้เรียน 14) กิจกรรมการเรียน การสอนมีลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่องนำไปสู่เป้าหมายอย่างน่าสนใจ 15) ใช้สื่อได้อย่างถูก ต้องคุ้มค่าเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ดำเนินอยู่ 16) วัดและประเมินผลได้อย่างครอบคลุมและ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เหมาะสมกับเวลา 17) เน้นให้นักเรียนเห็นสิ่งที่ควรสนใจ และ ความสำคัญของบทเรียน 18) สรุปบทเรียนโดยโยงความสัมพันธ์กับการสอนครั้งต่อไป

ตาราง 5 แสดงคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	S.D.	อันดับที่
ค. ด้านบุคลิกภาพ			
1. แต่งกายสะอาดเรียบร้อย สุภาพ เหมาะสมในระเบียบ	3.52	1.33	10
2. อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองกับนักเรียน	3.87	1.20	1
3. มีอารมณ์มั่นคง และควบคุมอารมณ์ได้	3.62	1.25	6
4. แสดงพฤติกรรมที่บ่งถึงความจริงจัง สนใจนักเรียน	3.42	1.22	12
5. แสดงพฤติกรรมมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเหตุผล	3.56	1.15	7
6. เคลื่อนไหวกิริยาท่าทางมีเป้าหมาย เรียบร้อย สง่า	3.37	1.16	13
7. ใช้การถามและการมองให้ความสนใจทั่วถึงทั้งห้อง	3.66	1.18	5
8. ใช้น้ำเสียงสีหน้าท่าทางประกอบการสอนได้เหมาะสม	3.55	1.26	9
9. มีกิริยามารยาทเรียบร้อย สุภาพ อ่อนโยน	3.86	1.14	2
10. ใช้น้ำเสียงชัดเจน ภาษาถูกต้องมีจังหวะเหมาะสม	3.50	1.17	11
11. มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง	3.68	1.19	4
12. มีลักษณะเป็นผู้มีน้ำ	3.54	1.21	8
13. ทักทายบุคลากรในโรงเรียนด้วยความอ่อนน้อม	3.72	1.21	3
ค่าเฉลี่ย (รวม)	3.60		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ (คูตารางที่ 5 ประกอบ)

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุถึงความต้องการคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ มีระดับความต้องการมากถึง 12 รายการ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.60 ช่วงระหว่าง 3.42 - 3.87 มีเพียงรายการเดียวที่ระบุว่ามีความต้องการระดับ ปานกลาง คือ เคลื่อนไหวกริยาท่าทางอย่างมีเป้าหมาย เรียบร้อย สง่า (ค่าเฉลี่ย 3.37) สำหรับความต้องการที่นักเรียนต้องการในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปตามลำดับดังนี้ 1) อารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองกับนักเรียน 2) มีกริยามารยาทเรียบร้อย อ่อนโยน 3) ทักทายทุกคนด้วยความอ่อนน้อมทุกโอกาส 4) สุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง 5) ใช้การถามและการมองให้ความสนใจอย่างทั่วถึงทั้งห้อง 6) มีอารมณ์มั่นคง และควบคุมอารมณ์ได้ 7) แสดงพฤติกรรมมีความเชื่อมั่นในตนเองมีเหตุผลในการกระทำ 8) มีลักษณะเป็นผู้นำ 9) ใช้น้ำเสียง สีสหน้า ท่าทาง ประกอบการสอนอย่างเหมาะสม 10) แต่งกายสะอาดเรียบร้อย สุขภาพเหมาะสมในระเบียบวินัย 11) ใช้เสียง และน้ำเสียงชัดเจน ภาษาถูกต้องมีจังหวะเหมาะสม 12) แสดงพฤติกรรมที่บ่งถึงความจริงใจตั้งใจต่อนักเรียน

ตาราง 6 แสดงคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและ
จริยธรรม

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	S.D.	อันดับที่
จ. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม			
1. มีความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ เกษตร	3.68	1.11	9
2. เห็นความสำคัญของการปลูกฝังนิสัยที่ดีในการทำงาน	3.71	1.17	7
3. ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ยุติธรรมไม่ลำเอียงทำให้ศิษย์ อบอุ่นใจ	3.65	1.18	10
4. มีการเสริมแทรกจริยธรรมแก่นักเรียนตาม โอกาสที่ เหมาะสม	3.23	1.14	12
5. มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู	3.50	1.27	11
6. มีความเมตตากรุณาโอบอ้อมอารีต่อทุกคน	3.83	1.03	5
7. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น	3.83	1.08	5
8. ละเว้นสิ่งเสพติดมีสติสัมปชัญญะ	3.85	1.05	4
9. มีความรักและปรารถนาดีต่อศิษย์	3.90	1.07	2
10. ปาเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	3.90	1.07	2
11. มีความประพฤติดี ปฏิบัติตนตามหลักธรรมศาสนา	4.02	1.07	1
12. มีความเสียสละ และอุทิศเวลาเพื่ออาชีพครู	3.69	1.31	8
ค่าเฉลี่ย (รวม)	3.71		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมพึงประสงค์ทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม (ดูตารางที่ 6 ประกอบ)

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ระบุถึงความต้องการ คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีระดับความต้องการมาก 11 รายการ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.71 ช่วงระหว่าง 3.50 - 4.02 มีเพียง รายการเดียวที่ระบุว่ามีความต้องการระดับ ปานกลาง คือ มีการเสริมแทรกจริยธรรมแก่นัก เรียนตามโอกาสที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.23) สำหรับความต้องการที่นักเรียนต้องการใน ระดับมากเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปตามลำดับดังนี้ 1) ปาเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน 2) มีความรักและปรารถนาดีต่อศิษย์ 3) ละเว้นสิ่งเสพติด มีสติ สัมปชัญญะ 4) มีเมตตากรุณา โอบอ้อมอารีต่อทุกคน 5) มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู 6) เห็นความสำคัญของการปลูกฝังนิสัยที่ดีในการทำงาน 7) มีความประพฤติดี ปฏิบัติตนตาม หลักธรรมศาสนา 8) มีความเสียสละ และอุทิศเวลาเพื่ออาชีพครู 9) มีความรู้เกี่ยวกับ จรรยาบรรณในการประกอบอาชีพเกษตร 10) ตัดสินใจมีเหตุผล ยุติธรรม ไม่ลำเอียง ทำให้ ศิษย์เกิดความอบอุ่นใจ 11) มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู

ตาราง 7 แสดงคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบ

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	S.D.	อันดับที่
จ. ด้านความรับผิดชอบ			
1. ตรงต่อเวลาเข้าและเลิกสอน	3.65	1.39	10
2. ใช้เวลาในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า	3.18	1.16	15
3. สอนตรงตามกำหนดเวลา	3.60	0.98	11
4. สามารถเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนได้ดี	3.48	1.18	12
5. เสนอแนวการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันในแต่ละกรณี	3.70	1.29	8
6. มีความอดทน อดกลั้น ขยันขะสอน	3.80	1.28	5
7. แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างสมเหตุผล	3.80	0.95	5
8. ใช้เวลาบางส่วนตรวจความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน	3.83	1.07	3
9. ใช้วิธีการเหมาะสมในการจูงใจให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม	3.93	1.18	2
10. มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ ไม่ละทิ้งห้องเรียนไปทำธุระอื่น	3.39	1.25	13
11. เคารพในสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น	3.77	1.16	7
12. สามารถรักษาความลับของศิษย์ เพื่อนร่วมงานและสถานศึกษาได้	3.38	1.16	3
13. ร่วมมือร่วมใจปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมเสมอ	3.25	1.22	14
14. ตั้งใจสอนและรักการสอน	4.13	0.99	1
15. รู้ถึงจุดเด่น จุดด้อย ความถนัดและความสามารถของนักเรียน	3.67	1.13	9
ค่าเฉลี่ย (รวม)	3.66		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบ (ดูตารางที่ 7 ประกอบ)

จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุถึงความต้องการคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบ มีระดับความต้องการมาก 12 รายการ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.66 ช่วงระหว่าง 3.48 - 4.13 และอีก 3 รายการ ระบุว่ามีความต้องการในระดับ ปานกลาง คือ 1) ใช้เวลาในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และคุ้มค่า 2) ร่วมมือร่วมใจ ปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมอยู่เสมอ 3) มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ไม่ละทิ้งห้องเรียนไปทำธุรกิจส่วนตัว (ค่าเฉลี่ย 3.18, 3.25 และ 3.39 ตามลำดับ) สำหรับความต้องการที่นักเรียนต้องการในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปตามลำดับดังนี้ 1) ตั้งใจสอน และรักการสอน 2) ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการจูงใจ ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม 3) สามารถรักษาความลับของศิษย์ เพื่อนร่วมงาน และสถานศึกษาได้ 4) ใช้เวลาบางส่วนเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน 5) มีความอดทน อดกลั้น ขยัน กระตือรือร้นขณะสอน 6) แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างสมเหตุผล 7) เคารพในสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น 8) เสนอแนวการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันในแต่ละกรณี 9) เรียนรู้ถึงจุดเด่น จุดด้อย ความถนัด ความสามารถและความสนใจ 10) ตรงต่อเวลา เข้า-เลิกสอน 11) สอนตรงตามกำหนดเวลา 12) สามารถเสริม-สร้างบรรยากาศ ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน

ตาราง 8 แสดงคุณลักษณะของนักศึกษาที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	S.D.	อันดับที่
ฉ. ด้านมนุษยสัมพันธ์			
1. ท่วงทีวาจาสุภาพ มีอารมณ์ขันอย่างเหมาะสม	4.01	1.24	2
2. มีความสนใจและเข้าใจในตัวนักเรียนอย่างทั่วถึง	3.76	0.90	6
3. ให้ความเป็นกันเองกับศิษย์ ไม่ถือตัว	4.20	1.00	1
4. ใช้คำพูด สีน้า ทำทาง เสริมสร้างกำลังใจแก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม	3.95	1.24	3
5. มีความเข้าใจในความแตกต่างของนักเรียนและบุคคลทั่วไป	3.52	1.23	9
6. มีอหยาตย์ไมตรีกับนักเรียนและบุคคลทั่วไป	3.94	1.13	4
7. สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลต่างทั่วไปได้	3.76	1.17	6
8. สนใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานส่วนรวม	3.39	1.08	5
9. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็น	3.54	1.23	8
ค่าเฉลี่ย (รวม)	3.84		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์ (ดูตารางที่ 8 ประกอบ)

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุถึงความต้องการคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีระดับความต้องการมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84 ช่วงระหว่าง 3.52 - 4.20 ซึ่งเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปตามลำดับดังนี้ 1) ให้ความเป็นกันเองกับศิษย์ 2) ท่วงทีวาจาสุภาพ มีอารมณ์ขันเหมาะสม 3) ใช้คำพูด สีหน้า ท่าทาง เสริมกำลังใจแก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสมกับกรณี 4) มีความเข้าใจในแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน 5) สนใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานส่วนรวม 6) สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลต่างๆ ได้ 7) มีความสนใจ และเข้าใจในตัวนักเรียนอย่างทั่วถึง 8) เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็น 9) มีความเข้าใจในความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน

ตาราง 9 คะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	S.D.	อันดับที่
ฉ. ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.84	0.94	1
ค. ด้านความรู้และความสามารถทางวิชาการ	3.79	1.69	2
ง. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	3.71	1.20	3
ข. ด้านการสอน	3.70	1.13	4
จ. ด้านความรับผิดชอบ	3.66	1.15	5
ก. ด้านบุคลิกภาพ	3.60	1.13	6
ค่าเฉลี่ย (รวม)	3.71		

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ ทั้ง 6 ด้าน (ดูตารางที่ 9 ประกอบ)

จากการศึกษาความต้องการคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่พึงประสงค์ ด้านต่างๆ ทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ ด้านความรู้และความสามารถทางวิชาการ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ และด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่านักเรียนที่ตอบสนองตามต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์มากเป็นอันดับ 1 ซึ่งมีคะแนนแบบเฉลี่ย 3.84 ส่วนคะแนนเฉลี่ยรวมในด้านต่างๆ เรียงตามลำดับได้ดังนี้ 3.79 3.71 3.70 3.66 และ 3.60 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 6 ด้านแล้วจะเห็นได้ว่านักเรียนต้องการคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก คือมีคะแนนเฉลี่ย 3.71

บทที่ 5

สรุป วิจารณ์ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความต้องการคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เป็น การวิจัยเชิงพรรณนา โดยผู้จัดทำได้กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย วิธีทำเป็นการวิจัย สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาสถานภาพทั่วไปของ นักเรียน และความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนเตรียม อุดมศึกษาพัฒนาการเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะของนักเรียน เสนอแก่ภาควิชาครุศาสตร์ เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ได้นำไปใช้ในการพัฒนาคุณสมบัติ นักศึกษาฝึกสอนต่อไป ขอบเขตของการ วิจัย ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เลือกเรียน วิชาเลือกเกษตร ประจำปีการศึกษา 2538 ได้แก่ ระดับชั้น ม.4 วิชาการปลูกไม้ดอกไม้ ประดับจำนวน 2 กลุ่ม รวม 40 คน ระดับชั้น ม.5 วิชาการเลี้ยงไก่เนื้อ จำนวน 4 กลุ่ม รวม 80 คน ระดับชั้น ม.6 วิชาการเลี้ยงปลาสวยงาม จำนวน 2 กลุ่ม รวม 65 คน และระดับชั้น ม.6 วิชาการจัดสวน จำนวน 1 กลุ่ม รวม 15 คน ดังนั้นจะใช้ ประชากรทั้งสิ้นรวม 200 คน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อนักศึกษาฝึกสอนตามความคิด เห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ที่จะทำการศึกษามี 6 ด้านคือด้านความรู้และความสามารถทางวิชาการ ด้านการสอน ด้าน ความรับผิดชอบ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

จัดดำเนินการดังนี้

- 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จำนวน 200 คน
- 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัย ได้จัดสร้างขึ้น และขอให้อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ เป็นผู้ตรวจสอบและให้คำแนะนำ ผู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บด้วยตนเองเนื่องจากเป็นสถานศึกษาที่ผู้วิจัยได้ออกไปทำการฝึกสอน และจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมีเปอร์เซ็นต์เต็มร้อย

4) การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วย ค่าร้อยละ ความต้องการคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์วิเคราะห์ด้วย ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและโดยการจัดอันดับ

การสรุปผลวิจัย

ผลการวิจัย สรุปเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาย อายุระหว่าง 16 - 18 ปี ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 5 และ ปีที่ 6 เป็นจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 40.00) มีภูมิลำเนาเดิมในกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 83.50) ทั้งบิดา และ มารดาประกอบอาชีพรับราชการ, รัฐวิสาหกิจเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 42.50 และ 35.00) คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.00 - 2.50 (ร้อยละ 40.00) จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดมีความต้องการในการศึกษาต่อ (ร้อยละ 82.00)

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการทั้งหมด 200 คน มีความต้องการ คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนทางด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นอันดับ 1 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.84 สำหรับคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมทางด้านบุคลิกภาพนักเรียนมีความต้องการเป็นอันดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ย 3.60 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยแล้วจะพบว่าความต้องการทั้ง 6 ด้านของนักเรียนนั้น มีค่าเฉลี่ย 3.71 ซึ่งเป็นระดับที่มากคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่พึงประสงค์ทั้ง 6 ด้านตามความต้องการของนักเรียน สามารถสรุปได้ดังนี้

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ที่นักเรียนต้องการมากเป็นอันดับ 1 คือ ถ่ายทอดความรู้โดยไม่บิดเบือนอำพราง มีค่าเฉลี่ย 3.94 และอันดับสุดท้าย คือ มีความสามารถแนะนำนักเรียนใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ ค่าเฉลี่ย 3.61 คะแนนเฉลี่ยรวม 3.79 ซึ่งนับได้ว่านักเรียนมีความต้องการคุณลักษณะทางด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในระดับมาก

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ด้านการสอน นักเรียนต้องการมากเป็นอันดับ 1 คือ มีความแม่นยำในเนื้อหา และอันดับสุดท้ายที่นักเรียนต้องการคือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมสร้าง ให้ใช้ และเก็บรักษาอุปกรณ์สื่อการสอน คะแนนเฉลี่ย 4.09 และ 3.38 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากคะแนนรวมของความต้องการของนักเรียนทางการสอน มีคะแนนเฉลี่ย 3.70 ซึ่งแสดงว่ามีความต้องการในระดับมาก

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ นักเรียนต้องการมากเป็นอันดับที่ 1 คือ อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองกับนักเรียน ค่าเฉลี่ย 3.87 และอันดับสุดท้ายที่นักเรียนต้องการคือ เคลื่อนไหวกริยาท่าทางอย่างมีเป้าหมาย เรียบร้อย สง่า เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยมีค่า 3.60 จะพบว่ามีความต้องการทางด้านนี้ในระดับมาก

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนต้องการมากเป็นอันดับ 1 คือ ปาเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มากกว่าส่วนตน ค่าเฉลี่ย 4.02 อันดับสุดท้ายที่นักเรียนต้องการด้านนี้คือ มีการเสริมแทรกจริยธรรมแก่นักเรียนตามโอกาสที่เหมาะสม ค่าเฉลี่ย 3.23 ส่วนคะแนนเฉลี่ยรวม 3.71 ทำให้ทราบได้ว่านักเรียนต้องการคุณลักษณะทางด้านนี้ในระดับมาก

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบ นักเรียนมีความต้องการด้านนี้มากในข้อตั้งใจสอน เป็นอันดับ 1 ค่าเฉลี่ยคือ 4.13 และอันดับสุดท้ายที่ต้องการคือ ใช้เวลาในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และคุ้มค่า อย่างไรก็ตามจากค่าเฉลี่ยของความ ต้องการด้านนี้มีค่า 3.66 ซึ่งหมายถึงความต้องการในระดับที่มาก

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ด้านมนุษยสัมพันธ์ นักเรียนต้องการคุณลักษณะด้านนี้มากเป็นอันดับ 1 และสำหรับข้อที่มีคะแนนสูงสุดของด้านนี้คือ ให้ความเป็นกันเองกับศิษย์ ไม่ถือตัว และอันดับสุดท้ายคือ มีความเข้าใจในความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน มีค่าเฉลี่ย 4.20 และ 3.52 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยซึ่งมีค่า 3.84 หมายถึงความต้องการที่อยู่ในระดับมาก

วิจารณ์ผลการวิจัย

นักเรียนที่เรียนวิชาเกษตรส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชาย อาจเป็นเพราะว่านักเรียนหญิงนั้น คิดว่าเรียนวิชาเกษตรจะเป็นวิชาที่หนักและลำบาก และไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จึงไม่อยากเรียน และนักเรียนส่วนมากจะมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ จึงทำให้นักเรียนมองไม่ออกว่าจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร สำหรับทางด้านการศึกษาต่อ นักเรียนส่วนมากนั้นมีความต้องการที่จะศึกษาต่อ แต่นักเรียนเกือบทั้งหมดก็ไม่ได้มีความประสงค์ที่จะศึกษาต่อหรือทำงานเกี่ยวกับด้านการเกษตรเลย อีกทั้งความรักในด้านการเกษตรของนักเรียนก็อยู่เพียงระดับปานกลางเท่านั้น ฉะนั้นจึงควรจัดการเรียนเกษตรให้แต่เพียงขั้นพื้นฐานเท่านั้น

สำหรับคุณลักษณะนักศึกษาฝึกสอนที่นักเรียนต้องการด้านความรู้และความสามารถทางวิชาการเมื่อพิจารณาจากภาพรวมแล้ว จะเห็นได้ว่านักเรียนต้องการที่จะได้รับความรู้ใหม่ๆ โดยให้ผู้สอนถ่ายทอดโดยไม่บิดเบือน และมีการใช้สื่อการสอนเพื่อเพิ่มความเข้าใจให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น อีกทั้งผู้สอนควรมีการปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ และเนื่องจากนักเรียนไม่มีความต้องการที่จะศึกษาต่อทางด้านการเกษตร นักเรียนจึงให้ความสำคัญของการสามารถแนะนำนักเรียนในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพในอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้สอนจึงไม่ควรมุ่งเน้นในด้านการนำไปใช้ปฏิบัติจริง แต่ควรเน้นในด้านของการนำไปประยุกต์ใช้แทน เช่น ในการเรียนหรือทำงานด้านการเกษตรจะต้องมีความรับผิดชอบและให้ความสนใจต่อผลผลิตที่จะได้รับ ซึ่งการเรียน หรือการทำงานในด้านอื่นๆ ในทุกสาขาวิชานั้น นักเรียนก็จะต้องให้ความสนใจและมีความรับผิดชอบที่สูงเช่นกัน เหล่านี้ เป็นต้น

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมทางด้านการสอน นักเรียนนั้นต้องการให้การเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกสอนเข้าใจได้โดยง่าย ซึ่งตัวผู้สอนจะต้องมีความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสมกับวัย ทั้งนี้ นักศึกษาฝึกสอนจึงควรวางแผนเตรียมการสอนทุกครั้งส่วนในแง่ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในบางอย่าง เช่น การสรุปบทเรียนให้เชื่อมโยงกับเรื่องที่จะเรียนต่อไป การใช้คำถามกระตุ้นความสนใจส่งเสริมให้นักเรียนได้คิด ตลอดจนการเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้และเก็บ หรือร่วมสร้างสื่อการเรียนการสอน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ นักเรียนให้ความต้องการในระดับคะแนนที่น้อยนั้น อาจจะเป็นเพราะนักศึกษาฝึกสอนมักนำเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย จึงทำให้นักเรียนเห็นว่าไม่สำคัญ จึงควรเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อให้ นักเรียน ผู้ศึกษา กิจกรรมต่างเหล่านั้นมีความสำคัญ ซึ่งผลก็คือจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมทางด้านบุคลิกภาพ เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่านักเรียนมุ่งเน้นแต่เพียงบุคลิกภาพภายนอกที่นักศึกษาแสดงออกเช่น อารมณ์ดี มารยาทความอ่อนน้อม แต่นักเรียนจะมองข้ามด้านการใช้บุคลิกภาพเพื่อควบคุมชั้นเรียน เช่น การใช้น้ำเสียง การแสดงพฤติกรรมที่บ่งถึงความจริงจังและสนใจนักเรียน และการเคลื่อนไหวท่าทาง ซึ่งหากนักศึกษาสามารถรวบรวมสิ่งต่างๆ ของบุคลิกภาพทั้งจากภายนอกและภายในเข้าด้วยกันแล้วนักศึกษาย่อมจะได้รับความศรัทธาความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้นด้วย

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนต้องการให้นักศึกษาฝึกสอนทำตนให้เป็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าต่อส่วนตน อาจเป็นเพราะว่าหากนักศึกษามุ่งเน้นผลประโยชน์ส่วนรวมแล้ว ก็ย่อมจะต้องทำตนให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ซึ่งก่อให้เกิดผลดีและครอบคลุมไปยังคุณธรรมข้ออื่นๆ ได้ แต่สำหรับข้อที่เสริมแทรกจริยธรรมให้นักเรียน ข้อนี้กลับมีคะแนนอันดับสุดท้าย ดังนั้นนักศึกษาจึงไม่ควรมุ่งสวดแทรกคุณลักษณะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมแต่เพียงการอบรมสอนสั่งในชั้นเรียนเท่านั้น แต่สิ่งที่นักศึกษาพึงกระทำนั้นก็คือ การกระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นักเรียน โดยสม่ำเสมอให้สมกับคำที่ว่าครูคือแม่พิมพ์ของชาตินั่นเอง

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่นักเรียนต้องการด้านความรับผิดชอบ ความต้องการของนักเรียนด้านนี้ ยังคงเน้นไปที่การสอนของตัวนักศึกษาเองเป็นส่วนมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การตั้งใจสอนและรักการสอน ความสามารถในการชักจูงใจให้นักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และใช้เวลาวัดความก้าวหน้าของนักเรียน ดังนั้นนักศึกษาจึงควรต้องให้ความสำคัญของการสอนควบคู่ไปกับการรับผิดชอบด้วย

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่นักเรียนต้องการด้านมนุษยสัมพันธ์ จากคะแนนเฉลี่ยความต้องการของนักเรียน ทั้ง 6 ด้าน จะเห็นได้ว่า ความต้องการทางด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นด้านที่นักเรียนให้ความสำคัญในอันดับที่ 1 ซึ่งอาจเป็นเพราะนักศึกษาฝึกสอนมีระดับอายุไม่ต่างจากนักเรียนมากนักดังนั้นนักเรียนจึงมีความรู้สึกสนิทได้ง่ายกว่าอาจารย์ประจำวิชาแต่ทั้งนี้นักศึกษาฝึกสอนก็จะต้องมีการวางตัวให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมแก่สถานภาพของตนเองให้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อผลิตนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมให้ได้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนทางด้านมนุษยสัมพันธ์มากเป็นอันดับ 1 ซึ่งโดยส่วนมากแล้วทั้งตัวนักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์หรือแม้แต่อาจารย์ที่เลี้ยงเองมักจะมุ่งเน้นทางด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ และด้านการสอน จนอาจให้ความสำคัญของด้านมนุษยสัมพันธ์ลดน้อยลงไปกว่าที่ควรจะเป็น แต่หากจะพิจารณากันให้ดีถ้วนแล้ว ก็จะพบว่า หากเราหันมาให้ความสำคัญใน ด้านมนุษยสัมพันธ์พอๆกับด้านวิชาการและการสอนแล้ว ผลดีก็จะได้แก่ตัวนักศึกษาเอง เพราะเมื่อนักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การดำเนินการฝึกสอนก็จะราบรื่นขึ้น ไม่ว่าจะกับ บุคลากรต่างๆ ในสถานศึกษานั้นๆ กับอาจารย์ที่เลี้ยง และนักเรียนที่สอน การสอนของนัก ศึกษาอาจมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงควรหันมาเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้มีในตัว นักศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การออกฝึกสอนของนักศึกษาประสบผลสำเร็จให้มากที่สุด นั้นเอง

2) ในการสัมมนาการฝึกสอนทุกครั้ง ควรนำปัญหาต่างๆ มาวิเคราะห์ว่านักเรียนมี ความต้องการในทางด้านใดและควรมุ่งเน้นไปในทางด้านนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน

3) การนิเทศก์นักศึกษาฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ควรดูหรือให้คำแนะนำคุณลักษณะที่ ดีในด้านต่างๆ ที่นอกเหนือไปจากการให้คำติชมด้านการสอนบ้าง เช่น แนะนำให้นักศึกษา สอดแทรกจิตพิสัยเกี่ยวกับการเรียนเกษตร การปลูกฝังเรื่องเกี่ยวกับจิตสำนึกในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้ นักศึกษาฝึกสอนมีความเปรียบเทียบพร้อมในคุณสมบัติของการเป็นครูที่ดีให้ มากที่สุด

4) ส่งเสริมหรือประชาสัมพันธ์ให้แก่ศึกษารุ่นน้อง ศึกษางานวิจัยของรุ่นพี่ เพื่อ นำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เสนอแก่นักศึกษารุ่นต่อไป ควรมีการวิจัยเรื่องเดียวกันนี้กับวิทยาลัยเกษตรกรรม เพื่อ ที่ได้ทราบผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ว่า จะมีคุณลักษณะเช่นไร จะคล้ายหรือแตกต่างจากนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ทั้งนี้เพื่อที่นักศึกษาฝึกสอนอาจได้มีแนวทางในการ วางคนให้เหมาะสมที่สุด ไม่ว่าจะต้องออกไปฝึกสอนในสถานศึกษาระดับใดก็ตาม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษาค้นคว้า. คู่มือดำเนินงานการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : เพชรสยามการพิมพ์, 2525.
- กาญจนา มณีแสง. หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสโตร์, 2531.
- เกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัย “การประชุมทางวิชาการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 24 สาขาศึกษาศาสตร์ เรื่องวิชาชีพศึกษาศาสตร์ในทศวรรษหน้า” รวมบทความ และ บทคัดย่องานวิจัยสาขาศึกษาศาสตร์. ม.ป.พ., 2529.
- ไกรนุช ศิริพุด. ความเป็นครู. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชา ครุศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์, 2531.
- คณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษา. “เรื่องโครงสร้างเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้” การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม. ม.ป.พ., 2521.
- คณาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา. ความเป็นครู. กรุงเทพมหานคร : คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2523.
- เจริญ ไวรวัจกุล. การศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2529.
- ฉัตรชัย ชนะสมบัติ. “คุณลักษณะของครูเกษตรที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียน ชั้น ม.3 โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร” ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง, 2535
- ชนะ วันหนูน. การฝึกสอนเกษตร. โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ม.ป.ป (อัดสำเนา)
- ธีระ สุมิตร. การศึกษาค้นคว้า ปัญหาและโอกาส. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เฟื่องอักษร, 2516.
- บุญถิ่น อัดถากร และ รัตนา ตันบุญเต็ก. การเตรียมครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513.
- ประคอง วรรณสูตร. สถิติประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปิณฺฐะ บุณนาค. คู่มือวิธีสอนวิชาเกษตรกรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เพ็ญอักษร, 2514.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯเจริญทัศน์, 2530.

พนัส พันนาคินทร์. การศึกษารวมของไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2521

พุทธทาสภิกขุ. คุณธรรมของครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิพนพาน, 2527.

พรทิพย์ วิจิตรเจริญ. คุณสมบัติของครูเกษตรตามความต้องการของโรงเรียนระดับมัธยม

ศึกษาและ วิทยาลัยซึ่งต่ำกว่าอุดมศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร :

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2519.

พรระณี ชูทัย. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : วราวุฒิจารพิมพ์, 2522.

พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบฐิตญาโน). วิญญาณครู. กรุงเทพมหานคร : พรศิริการพิมพ์,

2533.

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร. คู่มือการเรียนวิชาปัญหาพิเศษ. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2535.

มยุรี นนทปัทมะคุลย์. ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาเกษตรและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องใน

ระดับสูงต่อการสอนวิชาเกษตรในวิทยาลัยส่วนภูมิภาค. กรุงเทพมหานคร : วิทยา

นิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2518.

ยนต์ ชุ่มจิตร. ความเป็นครู. กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสโตร์, 2531.

รพีพร ทองทั่ว. “คุณลักษณะครูเกษตรกรรมตามแนวคิดของนักศึกษาสาขาเกษตรกรรม”.

ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมศาสตร์บัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2530.

รมณีย์ อภาภิรม. คู่มือการทำปัญหาพิเศษ. สาขาครุศาสตร์เทคโนโลยีการเกษตร ภาค

วิชาครุศาสตร์เกษตร. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. สถาบันเทคโนโลยีพระ

จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2528.

รมณีย์ อภาภิรม. วิธีสอนวิชาเกษตร โครงการตำราคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง : 2531.

รุจิร ภูสาระ. “การปรับตัวในการฝึกสอน ความวิตกกังวลในการสอนทัศนคติต่อการฝึก

สอน และทัศนคติต่ออาชีพครูของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ก่อนออกฝึก

สอนและหลัง ฝึกสอน” วารสารวิจัยทางการศึกษา. 15 (กรกฎาคม - กันยายน

2528) : 51.

ถัดดา เสนาวงศ์. ความเป็นครู. ภาคพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์. สหวิทยาลัย

โกสินทร์ วิทยาลัยครูธนบุรี. กรุงเทพมหานคร : พิศิษฐ์การพิมพ์, 2532.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วิมลศรี อุปรมัย และคณะ. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. อุดมศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาอุดมศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ หน่วยที่ 1-8 นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525.
- สุรพล กันจาด “คุณสมบัติครูเกณฑ์ตามความต้องการของโรงเรียนพรตพิทยพยัต เขตลาดกระบัง” ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2522.
- อุทุมพร ทองอุไทย. การประเมินอาจารย์วิจัยและเครื่องมือ. กรุงเทพมหานคร ; สมานการพิมพ์. 2523.
- อริรัตน์ วัฒนประยูร. ประสิทธิภาพการสอนของครูเกณฑ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2529.
- อบรม สันภิบาล และ กุลชลี อังศ์ศิริพร. ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ คู่มือฝึกสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอเคียนสโตร์. 2524.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรื่อง ความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

ศึกษาโดย นส.จิตอารีย์ บุตรประเสริฐ

สาขาเทคโนโลยีการเกษตร - การผลิตพืช

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนต่อคุณลักษณะนักศึกษาฝึกสอน วิชา

เกษตรที่พึงประสงค์

2. โปรดอ่านคำชี้แจงแบบสอบถามในแต่ละตอนให้เข้าใจก่อนตอบแบบสอบถาม

3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

4. ในการตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบทุกข้อ ตามความคิดเห็นของท่านโดย

อิสระตามความเป็นจริงเพื่อที่จะให้ผลการวิจัยเที่ยงตรง และการตอบแบบสอบถามของท่าน จะไม่มีผลต่อการเรียนของท่านแต่ประการใด และทางผู้ศึกษาจะเก็บคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ

งานวิจัยครั้งนี้ จะสำเร็จลุล่วงไปได้ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากท่าน ในการตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงทุกข้อ

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ

นส.จิตอารีย์ บุตรประเสริฐ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย x ลงหน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. กำลังศึกษาในระดับชั้น

ม.4 ม.5 ม.6

3. วิชาเลือก

เอกเกษตร เอกอื่นๆ

4. อายุ

ต่ำกว่า 16 ปี ระหว่าง 16-18 ปี 18 ปีขึ้นไป

5. ภูมิลำเนาเดิม

ภาคเหนือ ภาคกลาง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้

กรุงเทพมหานคร

6. บิดาท่านประกอบอาชีพใด

รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ ลูกจ้าง
 ทำการเกษตร อื่นๆ(โปรดระบุ).....

7. มารดาท่านประกอบอาชีพใด

รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ ลูกจ้าง
 ทำการเกษตร อื่นๆ(โปรดระบุ).....

8. ท่านมีความรักในอาชีพเกษตร

น้อยที่สุด น้อย
 ปานกลาง มาก

9. คะแนนเฉลี่ยของท่านในเทอมที่ผ่านมา

ต่ำกว่า 2.00 ระหว่าง 2.00 - 2.50
 ระหว่าง 2.50 - 3.00 สูงกว่า 3.00

10. ถ้าหากท่านเรียนจบชั้น ม.6 ท่านต้องการ

ทำงานด้านการเกษตร ทำงานด้านอื่นๆ
 ศึกษาต่อที่(โปรดระบุ).....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตร

- คำชี้แจง** โปรดเขียนเครื่องหมาย x ลงในช่องตัวเลขที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
- ระดับคะแนน 5 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด
- ระดับคะแนน 4 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์มาก
- ระดับคะแนน 3 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ปานกลาง
- ระดับคะแนน 2 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อย
- ระดับคะแนน 1 หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
<p>ก. ด้านความรู้และความสามารถ</p> <p>1. มีความรู้อย่างลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาที่สอนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ</p> <p>2. มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพเกษตร</p> <p>3. มีทักษะในวิชาเกษตรที่สอน และ ถ่ายทอดให้นักเรียนปฏิบัติได้</p> <p>4. ตระหนักในความสำคัญของการนำความรู้เกี่ยวกับวิชาเกษตรไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ศึกษา ต่อและประกอบอาชีพ</p> <p>5. มีความสามารถแนะนำนักเรียนในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ</p> <p>6. มีความรู้ใหม่เพิ่มเติมอยู่เสมอ</p> <p>7. ถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดป้องและอำพราง</p> <p>8. ใฝ่หาความรู้ ตำราและปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ</p> <p>9. แสดงกิจกรรมการสอนต่างๆ ทำให้เห็นได้ว่ามีความรู้ในวิชาชีพครูอย่างเพียงพอ</p> <p>10. เลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมในการจูงใจให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี</p> <p>ข. ด้านการสอน</p> <p>1. วางแผนและเตรียมการสอนก่อนทุกครั้ง</p> <p>2. กำหนดวัตถุประสงค์ ในการเรียนแต่ละวิชา ได้ชัดเจนและสามารถชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจได้</p>					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
3. มีความแม่นยำในเนื้อหาที่สอน 4. มีการศึกษาพิจารณาความพร้อมของนักเรียนก่อนดำเนินการสอน 5. มีวิธีการสอนที่สามารถสร้างความสนใจของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม 6. มีความสามารถในการสอนให้นักเรียนปฏิบัติได้เหมาะสมกับวัย 7. กิจกรรมการเรียนการสอนมีลำดับขั้นอย่างต่อเนื่องนำไปสู่เป้าหมายอย่างสนใจ 8. มีการปรับและยืดหยุ่นกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ขณะดำเนินการสอน 9. เน้นให้นักเรียนเห็นสิ่งที่ควรสนใจและ ความสำคัญของบทเรียน 10. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม 11. อธิบายอย่างมีลำดับขั้น ก่อให้เกิดความเข้าใจโดยง่าย 12. อธิบายและซักถามได้ตรงประเด็นเรื่องที่สอน 13. ใช้คำถามที่กระตุ้นความสนใจส่งเสริมให้นักเรียนคิดและค้นพบด้วยตนเอง 14. ให้ระยะเวลาแก่นักเรียนในการและตอบคำถามอย่างเหมาะสม 15. เลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับบทเรียนและระดับของผู้เรียน 16. ใช้สื่อได้อย่างถูกต้องคุ้มค่าเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ดำเนินอยู่ 17. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมสร้าง ให้ใช้ และเก็บรักษาอุปกรณ์สื่อการสอน 18. สรุปบทเรียนด้วยวิธีที่กระชับ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดตามวัตถุประสงค์					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
<p>19. สรุปบทเรียนโดยโยงความสัมพันธ์กับการสอนตรงต่อไป</p> <p>20. วัดและประเมินผลได้ครบคลุมและสยดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมกับเวลา</p> <p>ค. ด้านบุคลิกภาพ</p> <p>1. แต่งกายสะอาดเรียบร้อย สุภาพเหมาะสมในระบอบาภิบาล</p> <p>2. อารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองกับนักเรียน</p> <p>3. มีอารมณ์มั่นคงและความคุมอารมณ์ได้</p> <p>4. แสดงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความศรัทธาสนใจต่อเด็ก</p> <p>5. แสดงพฤติกรรมมีความเชื่อมั่นในตนเองมีเหตุผลในการกระทำ</p> <p>6. เคลื่อนไหวรักษาท่าทางอย่างมีเป้าหมาย เรียบร้อย สง่า</p> <p>7. ใช้การถามและการมองไปเพื่อความสนใจอย่างทั่วถึงทั้งห้อง</p> <p>8. ใช้น้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง ประกอบการสอนอย่างเหมาะสม</p> <p>สม</p> <p>9. มีกริยามารยาท เรียบร้อย สุภาพอ่อนโยน</p> <p>10. ใช้เสียงและน้ำเสียงชัดเจน ภาษาถูกต้องมีจังหวะเหมาะสม</p> <p>สม</p> <p>11. สุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง</p> <p>12. มีลักษณะเป็นผู้มีน้ำ</p> <p>13. หักทายเป็นคนด้วยความอ่อนน้อมทุกโอกาส</p> <p>ง. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม</p> <p>1. มีความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพเกษตร</p> <p>2. เห็นความสำคัญของการปลูกฝังนิสัยที่ดีในการทำงาน</p> <p>เช่นตรงต่อเวลา ความรอบคอบ ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม</p> <p>3. ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ยุติธรรม ไม่ลำเอียงและทำให้เกิดความอบอุ่นใจ</p> <p>4. มีการเสริมแทรกจริยธรรมแก่นักเรียนตามโอกาสที่เหมาะสม</p> <p>สม</p> <p>5. มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู</p>					

ภาหับการใ้ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ใ้มาวารณใ้ใดๆ ทั้งสิ้น อื่กทั้งห้ามใ้คิดดแปลงเนื้อหา และตองอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใ้

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
<p>6. มีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารีต่อทุกคน</p> <p>7. มีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น</p> <p>8. ละเว้นสิ่งเสพติดมีสติสัมปชัญญะ</p> <p>9. มีความรักและปรารถนาดีต่อศิษย์</p> <p>10. บำเพ็ญคนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน</p> <p>11. มีความประพฤติดี ปฏิบัติตนตามหลักธรรมศาสนา</p> <p>12. มีความเสียสละ และอุทิศเวลาเพื่ออาชีพครู</p> <p>จ. ด้านความรับผิดชอบ</p> <p>1. ตรงต่อเวลาเข้าสอนและเลิกสอน</p> <p>2. ใช้เวลาในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และคุ้มค่า</p> <p>3. สอนตรงตามกำหนดเวลา</p> <p>4. สามารถเสริม-สร้างบรรยากาศ ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน</p> <p>5. เสนอแนวการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันในแต่ละกรณี</p> <p>6. มีความอดทนอดกลั้น ขยันกระตือรือร้นขณะสอน</p> <p>7. แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างสมเหตุผล</p> <p>8. ใช้เวลาบางส่วนเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน</p> <p>9. ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการจูงใจให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>10. มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ไม่ทิ้งห้องเรียนไปทำธุรกิจส่วนตัว</p> <p>11. เคารพในสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น</p> <p>12. สามารถรักษาความลับของศิษย์ เพื่อนร่วมงานและสถานศึกษาได้</p> <p>13. ร่วมมือ ร่วมใจ ปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมอยู่เสมอ</p> <p>14. ตั้งใจสอนและรักการสอน</p> <p>15. เรียนรู้ถึงจุดเด่น จุดด้อย ความเด่นความสามารถและความสนใจ</p>					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
<p>ฉ. ด้านมนุษยสัมพันธ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ท่วงทีวาจาสุภาพ มีอารมณ์ขันอย่างเหมาะสม 2. มีความสนใจ และเข้าใจในตัวนักเรียนอย่างทั่วถึง 3. ให้ความเป็นกันเองกับศิษย์ ไม่ถือตัว 4. ใช้คำพูด สีน้า ทำทาง เป็นการเสริมกำลังใจแก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสมกับกรณี 5. มีความเข้าใจในความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน 6. มีอัธยาศัยไมตรีกับนักเรียนและบุคคลทั่วไป 7. สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลต่างๆ ได้ 8. สนใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานส่วนรวม 9. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็น 					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้